

Gazeta Politechniki

(49-50)

styczeń-luty 1998

Pismo pracowników i studentów Politechniki Rzeszowskiej

*Jubileusz 40-lecia pracy
Profesora Kazimierza E. Oczosia – s. 2,5*

---

*Profesor Stanisław Kuś
laureatem Nagrody Miasta Rzeszowa – s. 3*

Prezentacja Katedr i Zakładów PRz – s. 11

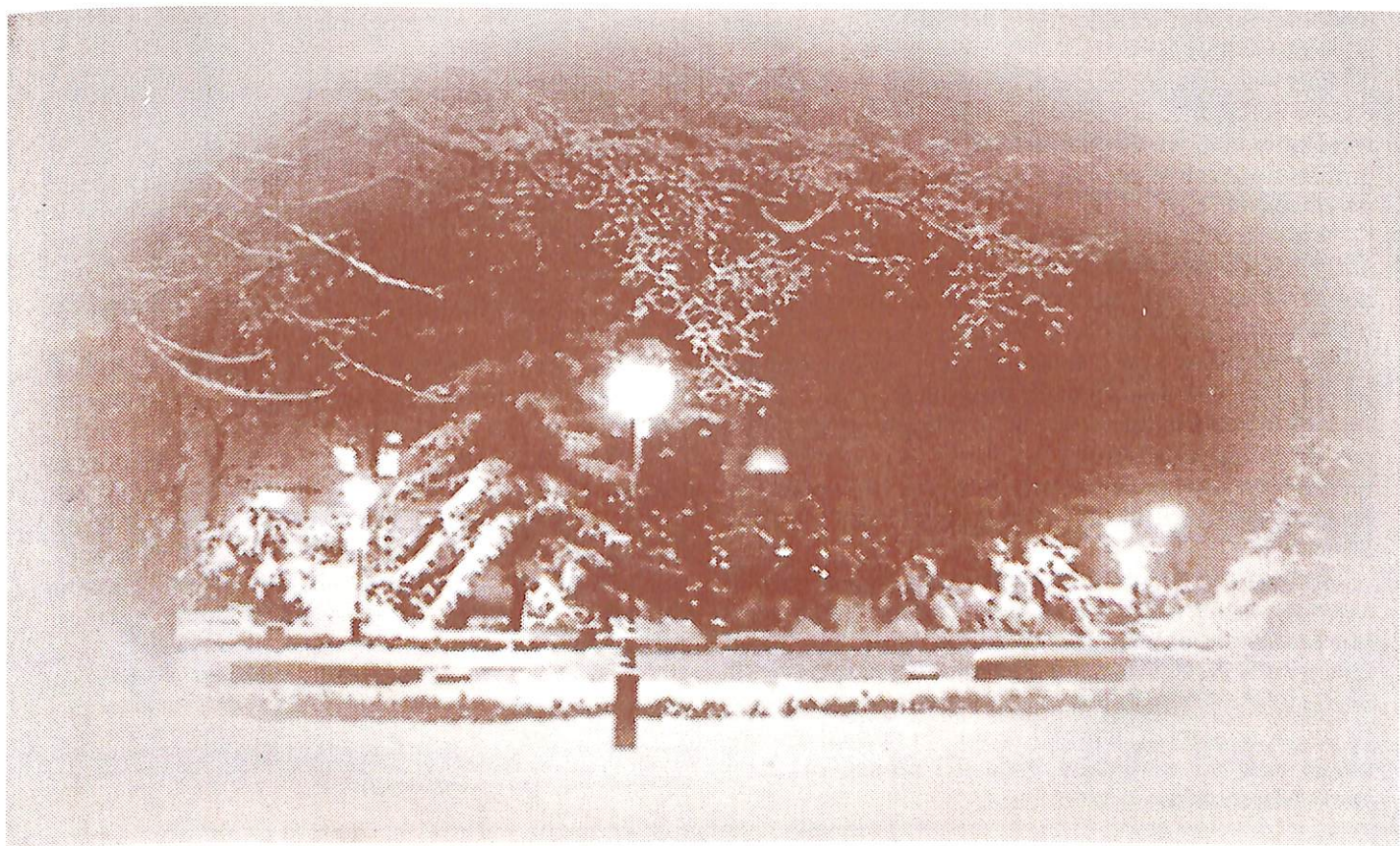
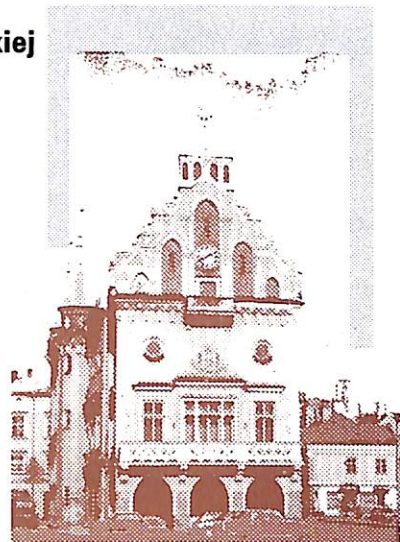
Z żałobnej karty – s. 14

---

*Uchwała Senatu PRz
o rozszerzeniu uprawnień do przyjęć na studia – s. 16*

Info Kurier Samorządu Studentów – s. 22

Na jubileusz 40-lecia Profesora KAZIMIERZA E. OCZOSIA

Jubileusz 40-lecia pracy w uczelni Profesora Kazimierza E. Oczosia - pierwszego profesora zwyczajnego naszej uczelni, posiadającego legitymację nr 1 Politechniki Rzeszowskiej, najdłużej bo 17 lat piastującego stanowisko rektora tej uczelni, prezesa i wiceprezesa Zarządu Głównego Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Mechaników Polskich, redaktora naczelnego czasopisma "Mechanik" - jest właściwie jubileuszem całej Politechniki.

Z takiej okazji wygłasza się zwykle laudację jubilata, ale rozumiem, że ten tekst przemówienia mamy jeszcze przed sobą i najbliżsi współpracownicy na pewno zadbałi, aby był on odpowiednio przygotowany.

Pozwólcie jednak, abym ja jako aktualnie urzędujący rektor podzielił się z Wami swoimi refleksjami, związanymi z tą uroczystością.

Największy filozof Rzymu - Seneca przedstawił kiedyś swoją definicję tego, czym jest sprawiedliwość.

"Justicia est: honeste vivere, nominem laedere, suum cuique tribuere".

Sprawiedliwość to życie szlachetne, nieobrażanie nikogo i przyznanie każdemu tego, co się mu należy. Przyznanie każdemu takiej oceny, jaka sprawiedliwie, niezależnie od okoliczności, środowiska i sytuacji, a zwłaszcza złudnych kryteriów bieżącej chwili związana jest z człowiekiem, jego postawą, działalnością, słabościami i zasługami.

Stanowisko rektora jest stanowiskiem politycznym, nawet na uczelni technicznej. I to politycznym z dwu punktów widzenia.

Zarówno dlatego, że rektor obowiązany jest kształtować politykę, klimat społeczny, świadomość jedności i wspólnoty celu **wewnątrz uczelni**, jak i dlatego, że reprezentuje uczelnię zgodnie z ustawowym obowiązkiem **na zewnątrz**.

W zależności od swej postawy, osobowości i konieczności stałego zajmowania określonego stanowiska tworzy obraz tej uczelni, ułatwiający lub utrudniający zdobywanie środków, kształtowanie autorytetu i pomocy zarówno ze strony społeczeństwa, jak i władz decydujących o przyznawaniu i rozdziale tych środków.

Politechnika Rzeszowska, podobnie zresztą jak i obecny Rzeszów, jako ośrodek kulturowy i administracyjny regionu jest produktem określonych przemian polityczno-geograficznych okresu powojennego, po II wojnie światowej.

Znalezienie się Lwowa po drugiej stronie granicy niezupełnej przyjaźni i konieczność rozbudowy w tym miejscu przemysłu obronnego - w okresie rywalizacji dwu mocarstw o zasięgu światowym - zdecydowały o skierowaniu wielkich środków na rozwój przemysłu w tej strefie kraju, o migracji ludności ze wsi do miasta, o stworzeniu nowych warunków życia dla sennej, rolniczej strefy Małopolski.

A ówczesne władze umiały tę jedyną szansę historii wykorzystać. To, że dzisiaj miasto urosło prawie 10-krotnie, to, że co drugi inteligent ma w województwie wykształcenie techniczne, te 13 tysięcy inżynierów - absolwentów naszej uczelni - to są konkretne efekty działalności określonych ludzi. To, że dzisiaj porównujemy swoją pozycję z uczelniami ze środowisk, które mają za sobą nie czterdzieści, ale czterysta lat istnienia, jest miarą przyspieszenia, którego się tu dokonało.

Mówi się czasem, że efekty byłyby większe, gdyby inne okoliczności polityczne (plan Marshalla), inne warunki zaistniały. Ale my inżynierowie działamy w rzeczywistości rzeczywistej, a nie wirtualnej i ocena musi się wiązać z konkretnymi, a nie Wańkowiczowym „chciewstwem”.

Człowiek, a również i pokolenie, ma jedno życie do zagospodarowania i albo je rozumnie wykorzysta dla rozwoju własnego i społeczeństwa, w którym żyje, albo je roztrwoni bezużytecznie dla biologicznego istnienia.

Myślę, że pokolenie Jubilata, pokolenie nasze, pracowników nauki, techniki, rozwoju gospodarczego i rozwoju świadomości społecznej swój czas wykorzystano prawidłowo.

To, że dzisiaj - przy zbliżającej się zmianie pokoleniowej w kierowaniu uczelnią, w prowadzeniu prac badawczych, dydaktycznych, rozwojowych - dysponujemy pokaznym zespołem młodych współpracowników, mających pełne kompetencje do dalszego prowadzenia uczelni - właśnie jest w dużej mierze również zasługą Jubilata.

Znam powiedzenie, że najwyższym sukcesem życiowym profesora, wychowawcy młodzieży jest pozostawienie po sobie takich następców, którzy mają szansę być lepszymi od niego - może być ono właśnie z szacunkiem przywołane również w dzisiejszej uroczystości.

Działalność rektora to w dużej mierze poświęcanie czasu sprawom rozwoju podległej mu organizacji, sprawom innym, a nie własnym osiągnięciom naukowym, projektowym czy, ogólnie mówiąc, twórczym.

To, że Jubilat, budując uczelnię od podstaw, znalazł również czas na własny rozwój, doktorat, profesurę, doktorantów, udział w centralnych organizacjach Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Komisji ds. Tytułu Naukowego i Stopni Naukowych oraz zdobył ten osobisty autorytet, dowodzi wielkiej umiejętności godzenia spraw społecznych i osobistych, zdolności wyważenia obu wartości.

Składając gratulacje w imieniu Kierownictwa uczelni i własnym, życzę Panu Profesorowi sukcesów w dalszej twórczej działalności.

prof. dr hab. inż. Stanisław Kuś

Słowa te były skierowane do Profesora Kazimierza E. Oczosia na uroczystym posiedzeniu Rady Wydziału Budowy Maszyn i Lotnictwa z okazji 40-lecia Jego pracy w Politechnice Rzeszowskiej. Szerzej na ten temat na s. 5

Z obrad Senatu

W dniu 15 stycznia 1998 roku odbyło się pierwsze w nowym roku posiedzenie Senatu Politechniki Rzeszowskiej. Senat:

➔ rozpatrzył

- wnioski dziekana Wydziału Budowy Maszyn i Lotnictwa o mianowanie **prof. dr hab. Jerzego Łunarskiego** na stanowisko profesora zwyczajnego oraz **dr hab. inż. Tadeusza Markowskiego** i **dr hab. inż. Antoniego W. Orłowicza** na stanowisko profesora nadzwyczajnego na czas nieokreślony,

- wniosek dziekana Wydziału Budownictwa i Inżynierii Środowiska o mianowanie **dr hab. inż. Jana Jaremskiego** na stanowisko profesora nadzwyczajnego na czas określony,

➔ wysłuchał sprawozdania prorektora ds. nauczania - **dr hab. inż. Jana Kalembkiewicza, prof. nadzw. PRz** z przebiegu pracy dydaktycznej w PRz w roku akademickim 1996/97 oraz z wyników nauczania w semestrze letnim roku akademickiego 1996/97.

➔ powołał **Uczelnianą Komisję Rekrutacyjną** do przeprowadzenia rekrutacji na I rok studiów w roku akademickim 1998/99 w składzie:

- **prof. dr hab. inż. Stanisław Kuś** - przewodniczący

- **dr hab. inż. Jan Kalembkiewicz, prof. nadzw. PRz** - zastępca przewodniczącego
- **dr hab. inż. Jerzy Potencki, prof. nadzw. PRz** - sekretarz

członkowie:

- **dr hab. inż. Mieczysław Kucharski, prof. nadzw. PRz**
- **dr hab. inż. Kazimierz Buczek, prof. nadzw. PRz**
- **dr hab. inż. Tadeusz Markowski, prof. nadzw. PRz**
- **dr hab. inż. Mieczysław Król, prof. nadzw. PRz**
- **prof. zw. dr hab. inż. Zbyszko Stojek**

➔ wysłuchał sprawozdania prorektora ds. ogólnych - **dr hab. inż. Romany E. Śliwy, prof. nadzw. PRz** z działalności i efektów współpracy z zagranicą,

➔ podjął uchwałę w sprawie warunków przyznawania oraz wysokości stypendiów dla studentów odbywających staż asystencki w 1998 roku,

➔ wysłuchał informacji dotyczących:

- sytuacji socjalnej studentów,
- możliwości przeznaczenia części terenów PRz pod budownictwo mieszkaniowe oraz na inne cele inwestycyjne,
- sytuacji Biblioteki Głównej,
- trybu ustalania opłat za studia.

Jakub Nocko

Prof. dr hab. inż. Stanisław KUŚ Laureatem Nagrody Miasta Rzeszowa

Laureaci: piąty od lewej prof. Stanisław Kuś (Fot. własna)

W dniu 28 stycznia 1998 roku w Sali Kameralnej Państwowej Filharmonii im. A. Maławskiego odbyła się uroczystość wręczenia Nagród Miasta Rzeszowa za rok 1997 w dziedzinie Kultury i Sztuki, Literatury oraz Nauki i Techniki. Za rok 1997 **prof. dr hab. inż. Stanisławowi Kusiowi** została przyznana Nagroda Miasta Rzeszowa I stopnia za całokształt działalności naukowo-dydaktycznej, technicznej oraz wkład w rozwój rzeszowskiego ośrodka akademickiego.

Laureatowi składamy serdeczne gratulacje, życząc jednocześnie wiele radości i szczęścia w życiu osobistym oraz dalszych sukcesów w pracy zawodowej.

*W imieniu społeczności akademickiej
Redakcja "Gazety Politechniki"*

APEL

Zwracam się z uprzejmą prośbą do Kolegów zatrudnionych na stanowiskach profesorów naszej uczelni, aby w pismach oficjalnych i referatach, na wizytówkach i pieczęciach używali zapisów zgodnych z wymaganiami Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego, tj.

dr hab. inż. XY, prof. nadzw. PRz

Byliśmy pierwszą uczelnią, która wprowadziła zasadę mianowania przez Rektora na stanowiska profesorów tych Kolegów, którzy uzyskali stopień naukowy doktora habilitowanego.

Zrobiliśmy to z pełnym zrozumieniem i odpowiedzialnością, zdając sobie sprawę z tego, że uzyskanie drugiego stopnia naukowego na obcej uczelni jest dla nas znacznie trudniejsze niż dla pracowników uczelni posiadających prawa habilitowania.

Zamienianie stanowiska na naszej uczelni z tytułem naukowym - którego się nie posiada - jest niezbyt etyczne i jest nadinterpretacją lub śmiesznością, jaką byłoby pisanie przed nazwiskiem dyrektora, prezesa czy inspektora.

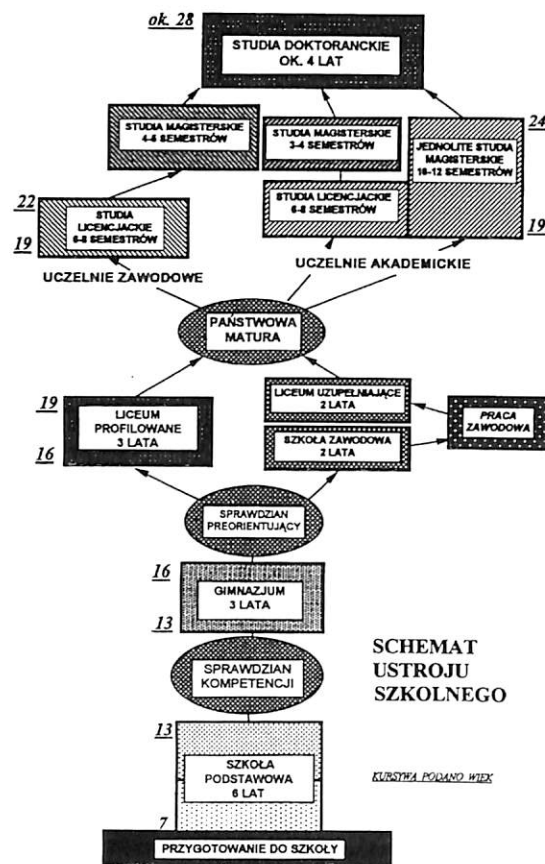
Jako inicjator wspomnianych mianowań profesorskich spotykałem się niepotrzebnie z kąśliwymi uwagami ze strony rektorów tych uczelni, w których doktorzy habilitowani są nadal zatrudniani jako adiunkci - z uwagi na nadmiar osób z tytułem naukowym.

Jest również oczywiste, że Koledzy zatrudniani w innych uczelniach nie powinni używać nazwy swojego stanowiska „profesor” - gdyż jest ono związane tylko i wyłącznie z Politechniką Rzeszowską.

Rektor

prof. dr hab. inż. Stanisław Kuś

Z Konferencji Rektorów Polskich Uczelni Technicznych (KRPUT) w Bydgoszczy

Akademia Techniczno-Rolnicza w Bydgoszczy była w dniach 23-25 stycznia br. gospodarzem spotkania rektorów uczelni technicznych. W spotkaniu oprócz rektorów wzięli udział: Minister Edukacji Narodowej - **prof. M. Handke**, przewodniczący Komitetu Badań Naukowych - **prof. A. Wiszniewski**, przewodniczący Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego - **prof. A. Pelczar** oraz władze województwa i miasta-gospodarza.

Po wystąpieniach wojewody bydgoskiego i prezydenta miasta prof. A. Pelczar przedstawił aktualne zadania Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego (RGSzW), która opiniuje wszystkie sprawy szkół wyższych, a obecnie uruchamia Akademicką Komisję Akredytacyjną (AKA).

Przewodniczący KRPUT - **prof. J. Woźnicki** przedstawił propozycję Modelu Publicznej Szkoły Wyższej opracowanego przez Konferencję Rektorów Akademickich Szkół Polskich (KRASP), (tekst - "Forum Akademickie" nr 12/97), a prof. M. Handke - schemat ustroju szkolnego, nad którym obecnie pracuje Ministerstwo Edukacji Narodowej. Załączamy ten schemat.

W wyniku ożywionej dyskusji rektorzy przyjęli 2 uchwały i stanowisko, których teksty również załączamy.

Dyskusja pozwoliła zbliżyć poglądy Rady Głównej i KRASP na tematy związane z przygotowywanym tekstem nowej ustawy o szkolnictwie wyższym, które - jak wynika z tekstów wypowiedzi obu referentów ogłoszonych w "Forum Akademickim" - dość istotnie się różniły.

Rektor
prof. dr hab. inż. Stanisław Kuś

Konferencja Rektorów Polskich Uczelni Technicznych Bydgoszcz, 24 stycznia 1998 roku

Uchwała o postulowanych zmianach w systemie pozyskiwania i rozdziału środków na badania naukowe

W krajach rozwiniętych badania naukowe są uważane za jeden z głównych czynników warunkujących wzrost gospodarczy i cywilizacyjny awans społeczeństw.

Badania naukowe stanowią też warunek konieczny skutecznego prowadzenia kształcenia na poziomie wyższym. W związku z tym, pomimo trudności budżetowych, nieodwzajemnione jest dążenie do pełnej realizacji rezolucji Sejmu z dnia 13 października 1995 roku postulującej wzrost udziału nauki w PKB do poziomu 1%. Bardzo ważne jest także zaplanowanie tego wzrostu w formie konkretnych zobowiązań na kolejne lata w taki sposób, aby szkoły wyższe i inne instytucje prowadzące badania naukowe mogły planować długofalowe przedsięwzięcia badawcze w warunkach niezbędnej stabilności finansowania i ze świadomością jasno zarysowanych perspektyw.

Brak wyraźnego programu poprawy sytuacji polskiej nauki - łącznie z brakiem harmonogramu działań - jest istotną przyczyną ograniczenia przez środowisko naukowe prób podejmowania ambitnych przedsięwzięć badawczych, a to z kolei jest przyczyną zbyt małej liczby tak bardzo potrzebnych gospodarce osiągnięć naukowych i ograniczenia udziału Polski w nauce światowej.

Oprócz systematycznego w ciągu najbliższych 3-4 lat wzrostu nakładów na naukę są potrzebne także zmiany w systemie pozyskiwania i rozdziału środków na badania naukowe. Postulowane zmiany, mogące przynieść efekty, są następujące:

- stworzenie systemu zachęt, głównie podatkowych, dla jednostek gospodarczych inwestujących w badania naukowe i wdrażanie ich wyników,

- restrukturyzacja jednostek badawczo-rozwojowych w celu zwiększenia ich efektywności,
- zapewnienie rozdziału środków na badania naukowe pomiędzy jednostki, proporcjonalnie do ich rzeczywistego potencjału i potwierdzonej produktywności naukowej, bez stosowania przyjętych przeliczników dyskryminujących pracowników naukowych zatrudnionych w szkolnictwie wyższym.

Przewodniczący Konferencji
prof. dr hab. Jerzy Woźnicki

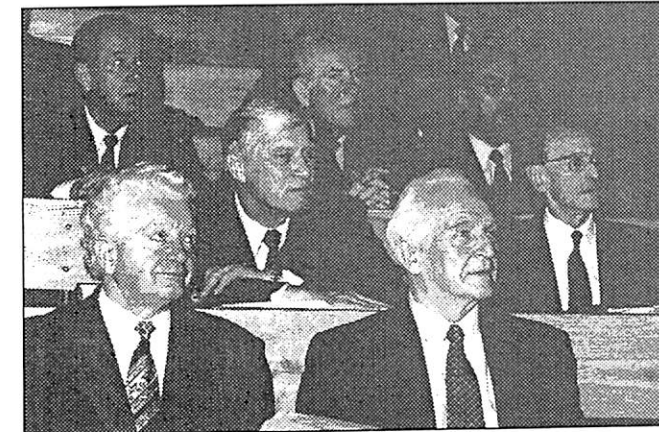
Rektor
Politechniki Warszawskiej

Ciąg dalszy na s. 8

40 LAT PRACY prof. zw. dr. inż. Kazimierza E. OCZOSIA w Politechnice Rzeszowskiej

Wyrazem w pełni zasłużonego uznania społeczności akademickiej Wydziału Budowy Maszyn i Lotnictwa dla dokonań **prof. zw. dr. inż. Kazimierza E. Oczosia** było zorganizowanie w dniu 12 grudnia 1997 roku uroczystego posiedzenia Rady Wydziału.

Na uroczystość zaproszono blisko 170 osób, których z Profesorem łączyły lub łączą więzi naukowe, zawodowe, koleżeńskie i przyjacielskie. Przybyło ponad 130 osób. Bardzo liczną grupę dostojnych Gości stanowili profesorowie reprezentujący Polską Akademię Nauk, Akademię Inżynierską w Polsce i prawie wszystkie ośrodki wyższego szkolnictwa technicznego w kraju.

Uczestnicy spotkania: od prawej w pierwszym rzędzie prof. Jan Kaczmarek i prof. Henryk Żebrowski, drugi rząd: prof. Maciej Zarzycki i prof. Zdzisław Wójcik (Fot. M. Mistakiewicz)

Do auli przybyli współpracownicy Jubilata z minionej 40-lecia, w tym m.in. emerytowani nauczyciele naszej uczelni: **mgr Janina Świder**, **dr Stefan Bał**, **dr Władysław Grzebyk** i **mgr inż. Zbigniew Serwiński** oraz Pani Krystyna Szurlej prowadząca sekretariat Rektora K.E. Oczosia, którą to funkcję sprawował Jubilat przez 17 lat.

Największą grupę Gości stanowili absolwenci naszego Wydziału, a zarazem wychowankowie Pana Profesora. Wielu z nich obecnie piastuje ważne funkcje w kraju i naszym regionie.

Nie sposób wymienić wszystkich. W gronie przybyłych, którzy zaszczytli swoją obecnością posiedzenie Rady Wydziału, byli:

- Wiceprezydent Miasta Rzeszowa **mgr inż. Jacek Golubowicz**, reprezentujący Prezydenta Miasta Rzeszowa **dr. inż. Mieczysława Janowskiego**, Senatora RP i Wiceprezydenta Miasta Rzeszowa **dr. inż. Józefa Górnego**, Posła na Sejm RP
- Członek rzeczywisty Polskiej Akademii Nauk, Wiceprezes Akademii Inżynierskiej w Polsce, były Minister Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki w okresie przekształcania WSI w Rzeszowie w Politechnikę Rzeszowską **prof. zw. dr hab. inż. multi dr h.c. Jan Kaczmarek** z Instytutu Podstawowych Problemów Techniki PAN w Warszawie
- Wiceprzewodniczący Komitetu Budowy Maszyn Polskiej Akademii Nauk, członek Centralnej Komisji ds. Tytułu Na-

ukowego i Stopni Naukowych **prof. zw. dr hab. inż. Maciej Zarzycki** z Politechniki Śląskiej

- Przewodniczący Sekcji Podstaw Technologii Komitetu Budowy Maszyn Polskiej Akademii Nauk - **prof. zw. dr inż. Henryk Żebrowski** z Politechniki Wrocławskiej
- Rektor Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Rzeszowie **prof. dr hab. Włodzisław Bonusiak**
- Rektor Politechniki Rzeszowskiej **prof. dr hab. inż. Stanisław Kuś**
- Dziekan Wydziału Mechanicznego Politechniki Szczecińskiej **prof. dr hab. inż. Mieczysław Wysiecki** oraz **prof. zw. dr hab. inż. Krzysztof Marchelek** i **prof. dr hab. inż. Andrzej Witek** z tejże uczelni
- **Prof. dr hab. inż. Jerzy Kozak** z Wydziału Inżynierii Produkcji oraz **prof. dr hab. inż. Zdzisław Wójcik** z Wydziału Samochodów i Maszyn Roboczych Politechniki Warszawskiej
- **Prof. dr hab. inż. Zenobia Weiss** oraz **prof. dr hab. inż. Mieczysław Kawalec** z Instytutu Technologii Maszyn Wydziału Budowy Maszyn Politechniki Poznańskiej
- **Prof. zw. dr hab. inż. Zbigniew Polański** z Instytutu Materiałoznawstwa i Technologii Metali Politechniki Krakowskiej oraz **prof. dr hab. inż. Józef Gawlik** i **prof. dr hab. inż. Lucjan Przybylski** z Instytutu Technologii Maszyn i Automatykacji Produkcji Politechniki Krakowskiej
- **Prof. dr inż. Tadeusz Karpiński** - kierownik Katedry Technologii Maszyn i Automatykacji Politechniki Koszalińskiej
- **Prof. dr hab. inż. Jan Kosmol** - kierownik Katedry Budowy Maszyn Politechniki Śląskiej
- Dyrektor Instytutu Obróbki Skrawaniem w Krakowie **mgr inż. Jan Barcentewicz** oraz **prof. dr hab. inż. Adam Ruszaj** - kierownik Zakładu Obróbek Erozyjnych w tymże Instytucie
- Prezes Zarządu, Dyrektor Generalny Wytwórni Sprzętu Komunikacyjnego PZL Rzeszów S.A. **mgr inż. Tadeusz Cebulak**
- Dyrektor Ośrodka Badawczo-Rozwojowego Maszyn Ziemi i Transportowych w Stalowej Woli **dr inż. Ryszard Kardasz**
- Dyrektor Zakładów Porcelany Elektrotechnicznej ZAPEL S.A. w Boguchwale **mgr inż. Marek Sobczyk**
- Przewodniczący Rady Wojewódzkiej Naczelnej Organizacji Technicznej w Rzeszowie - **mgr inż. Edward Ludera** oraz Sekretarz tejże Rady **mgr inż. Bogdan Rybicki**
- Dyrektor Oddziału Instytutu Energetyki w Boguchwale **mgr inż. Edward Kupiec**
- Dyrektor Oddziału INVEST-BANKU w Rzeszowie **mgr inż. Adam Sadecki**
- Były długoletni Dyrektor Ośrodka Badawczo-Rozwojowego Maszyn Ziemi i Transportowych w Stalowej Woli **mgr inż. Wiesław Potasz**
- Dyrektorzy firmy FORD: **mgr inż. Witosław Buczek** i **mgr inż. Adam Papuziński**

- Dyrektor sp. z o.o. "Warex" w Warszawie **dr inż. Włodzimirz Kruczek**
- Dyrektor Naczelny Fabryki Śrub "Śrubex" w Łąncucie **mgr inż. Janusz Dobrzański**
- Dyrektor Przedsiębiorstwa "Merolex" i "Merol - STG" w Stalowej Woli **mgr inż. Adam Gawel**
- Przewodniczący Związku Zawodowego "Solidarność" naszej uczelni **dr inż. Andrzej Szlachta**
- Prorektorzy i Dziekani Politechniki Rzeszowskiej oraz Pani **Teresa Oczó** małżonka Jubilata.

Po uroczystym powitaniu Gości dziekan WBMiL przedstawił w wielkim skrócie dorobek naukowy i organizacyjny Profesora, podkreślając, że jest On nie kwestionowanym autorytetem z zakresu technologii maszyn, o czym świadczy m.in. autorstwo 5 książek i ponad 20 patentów, promotorstwo i recenzowanie licznych rozpraw doktorskich, opiniowanie ogromnej liczby rozpraw habilitacyjnych i wniosków profesorskich. Jubilat jest ponadto członkiem z wyboru Komitetu Budowy Maszyn PAN oraz członkiem zwyczajnym Akademii Inżynierskiej w Polsce (członkiem Prezydium), jest redaktorem naczelnym czasopisma "Mechanik" oraz zastępcą redaktora naczelnego kwartalnika PAN "Postępy Technologii Maszyn i Urządzeń".

Jest niezwykle zasłużonym pracownikiem naszej uczelni. Wniósł wielki wkład w rozwój WSI w Rzeszowie, a następnie Politechniki Rzeszowskiej. Sprawował funkcję rektora naszej uczelni łącznie przez 17 lat i był pierwszym rektorem Politechniki Rzeszowskiej. Uczelnia zawdzięcza Mu rozwój swojej bazy kadrowej i lokalowej.

Za całokształt pracy prof. zw. dr inż. Kazimierz E. Oczó otrzymał w 1995 roku Nagrodę Miasta Rzeszowa I stopnia w dziedzinie nauki i techniki. Natomiast w 1996 roku Wojewoda Rzeszowski wyróżnił Jubilata nowo ustanowioną odznaką honorową "Za zasługi dla województwa rzeszowskiego".

Kończąc wystąpienie, dziekan WBMiL w imieniu Rady Wydziału, wszystkich pracowników i własnym złożył Jubilatowi serdeczne gratulacje, życząc mu dalszych wielu wspaniałych sukcesów w pracy naukowej, dydaktycznej i społecznej.

Jubilat - prof. Kazimierz E. Oczó otrzymuje gratulacje od przedstawicieli Wydziału Budowy Maszyn i Lotnictwa - dziekana dr hab. inż. Tadeusza Markowskiego, prof. nadzw. PRz (pierwszy od lewej) i prodziekana prof. dr hab. inż. Henryka Kopeckiego (drugi od lewej). (Fot. M. Misiakiewicz)

Następnie równie serdeczne życzenia przekazał Pani Teresie Oczó, wręczając małżonce Jubilata bukiet 40 róż od Wydziału Budowy Maszyn i Lotnictwa.

Kolejno zabrał głos rektor Politechniki Rzeszowskiej prof. dr hab. inż. Stanisław Kuś, który w swoim wystąpieniu w imieniu władz uczelni serdecznie podziękował Jubilatowi za ogromny wkład i wysiłek, jaki wniósł w rozwój Politechniki Rzeszowskiej w czasie swojej dotychczasowej pracy zawodowej oraz złożył Jubilatowi najlepsze życzenia na przyszłość.

Po wystąpieniu JM Rektora PRz sam Jubilat wygłosił wykład. Tematyka wystąpienia dotyczyła genezy tworzenia ośrodka szkolnictwa wyższego w Rzeszowie, powstania Wyższej Szkoły Inżynierskiej, przekształcenia jej w Politechnikę Rzeszowską im. Ignacego Łukasiewicza, utworzenia Ośrodka Kształcenia Lotniczego, rozwoju bazy materialnej i kadrowej oraz roli naszej uczelni w strukturze szkolnictwa wyższego w Polsce. Profesor K.E. Oczó zaprezentował po raz pierwszy wiele dokumentów, dotyczących tworzenia i rozwoju uczelni.

A potem, od wszystkich Gości były już tylko serdeczne gratulacje i życzenia wraz z ogromną liczbą kwiatów i upominków.

Dwa szczególnie piękne adresy złożone na ręce Jubilata pozostawiłam sobie przytoczyć w całości. Pierwszy z nich to wystąpienie **Profesora Jana Kaczmarka**:

Wielce Czcigodny Jubilate!
Drogi i Szanowny nasz Kolego Kazimierzu!

Ukończenie przez Ciebie czwartej dekady Twojej pracy naukowej i technicznej dało nam okazję do odświeżenia wiedzy o Twoich dokonaniach poza kręgiem Twojej działalności w łonie naszej Akademii Inżynierskiej.

Albowiem w naszym akademickim gronie, już od pierwszych dni po wybraniu Cię na członka inżynierskiej elity intelektualnej i zawodowej, dostrzegaliśmy cechy Twojej wybitności jako społecznika, specjalisty naukowego i technicznego, organizatora i kierownika działań, wspólnego Kolegi i wzorcowego Człowieka. Dlatego też przy najbliższych wyborach władz naszej Akademii zostałeś wybrany do jej najwyższego organu - Komitetu Wykonawczego. Powierzono Ci też bardzo ważną funkcję Redaktora wydawnictwa Akademii "Twórczość i Przedsiębiorczość".

Tak więc, w środowisku najwybitniejszych polskich twórców techniki, w krótkim czasie ukształtowała się o Tobie nadzwyczaj pochlebna, ale bardzo uzasadniona opinia, jako o jednym z najwybitniejszych członków AIP.

Jednakże z największym uznaniem stwierdzamy, że jeszcze rozleglejsze i imponujące dokonania, bo czynione nieprzerwanie przez cztery dziesięciolecia masz na terenie Twojej uczelni. Nie ma przesady w stwierdzeniu, że stałeś się w szerokich kręgach akademickich i technicznych, nie tylko Rzeszowa, ale wszystkich polskich uczelni, podziwaną personifikacją Twojej Alma Mater. Zawdzięczasz to w pierwszym rzędzie Twojej niestrudzonej, mądrej i efektywnej pracy jako jej długoletni Rektor. Tak wieloletni, że godne jest to odnotowania w Księdze Guinnessa. Tym bardziej, że obejmowałeś Kazimierzu tę uczelnię zaledwie pączkującą, a oddawałeś - Twemu następcy - jako w pełni kwitnącą! W naturalny sposób nasuwa się tutaj skojarzenie z Kazimierzem Wielkim, który zastał Polskę drewnianą, a zostawił murowaną...

Nie mniej znaczne są Twoje osiągnięcia naukowe, dokumentowane w Twoich licznych publikacjach. Wiele z nich uzyskało rozgłos międzynarodowy, ukazując owoce twórczości polskiej.

Także wiele roczników polskich inżynierów, chlubiących się tym, że byłeś ich nauczycielem, wychowawcą, promotorem czy mistrzem w ich dochodzeniu do doskonałości naukowej i technicznej, chwali Cię już ich własnymi osiągnięciami.

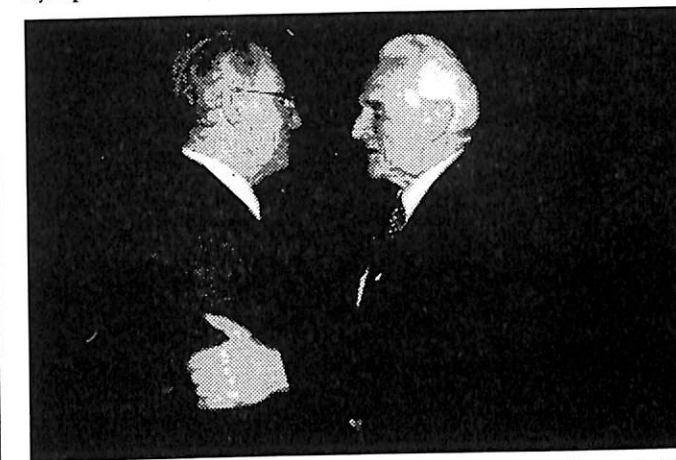
Nie do ogarnięcia są Twoje zasługi w pracy społecznej i publicznej. I ciągle do nich dołączasz nowe, bo nadal uczęszczasz w wielu gremiach ogólnopolskich, służących dobru ogólnemu.

Dziś, w dniu krótkiego przystanku w Twojej nieustającej aktywności, dla wypowiedzenia Ci publicznie, że Twoje otoczenie dostrzega i ceni Twój wysiłek i jego efekty dla dobra ogółu, mam zaszczyt dołączyć do chóru innych także zbiorowy głos polskich inżynierów i uczonych, obdarzonych godnością członków Akademii Inżynierii i osobiście jej Prezesa, Wojciecha Gawędy.

Z całego serca gratulujemy Ci, Drogi Kazimierzu, Twoich osiągnięć. Wyrażamy Ci największy szacunek i podziw. Odczuwamy za wszystko, co uczyniłeś dla dobra wspólnego, głęboką wdzięczność. I nie jest to dziękczynienie bezinteresowne, bowiem jakaś część tego splendoru, przez Ciebie wypracowanego, umacnia też dobre imię naszej Akademii.

Masz Jubilate przed sobą dalszą, długą drogę, pełną wysiłków i trudności, w dążeniu do wielu nowych celów, dla nas wszystkich pożądanym. Życzymy Ci gorąco wytrwałości i mocy pokonywania wszystkiego, co na tej drodze będzie Cię hamowało. Możesz spodziewać się, że w Twoim trudzie towarzyszyć i pomagać Ci będą Twoi przyjaciele i koledzy, a wśród nich także z naszej Akademii.

Niech w następnym Twoim jubileuszu, przy nadal dobrym zdrowiu i miłości Twoich Najbliższych, będą stroić Cię nowe wawrzyny i niech wraz z nimi będą jeszcze obfite od dzisiejszych uczucia zwykłej ludzkiej wdzięczności i sympatii dla Ciebie!

Gratulacje Jubilatowi składa prof. zw. dr hab. inż. multi dr h.c. Jan Kaczmarek (Fot. M. Misiakiewicz)

Drugi został przesłany przez Wiceprezydenta Rzeszowa, Posła na Sejm RP **dr inż. Józefa Górniego**.

Wielce Szanowny Panie Profesorze!

Pragnę serdecznie podziękować za zaproszenie do udziału w uroczystym posiedzeniu Rady Wydziału Budowy Maszyn i Lotnictwa Politechniki Rzeszowskiej poświęconemu 40-leciu pracy naukowej i dydaktycznej **Pana Profesora**. Niestety, udział w pracach Sejmu RP nie pozwolił mi wziąć w nim udziału.

Jubileusz 40-lecia pracy naukowej i dydaktycznej to znakomita okazja do refleksji nad ogromem dokonań, wspomnień i przywołania w pamięci osób, z którymi zetknął się **Pan, Panie Profesorze**, w swym pracowitym życiu. Ale to także znakomita okazja do okazania wdzięczności i wyrazów wielkiej sympatii przez **Pana** wychowanków i tych, którzy mieli szczęście spotkać na swej życiowej drodze **Pana, Szanowny Panie Profesorze**, jednego z twórców Politechniki Rzeszowskiej, wybitnego naukowca, wspaniałego wychowawcy wielu pokoleń polskich mechaników. Poczytuję sobie za wielki zaszczyt, iż mogłem z **Panem, Panie Profesorze**, współpracować w Naczelnej Organizacji Technicznej. Za wszelkie dobro, które w tak wielkiej ob-

fitości świadczył **Pan, Panie Profesorze**, w swym pracowitym życiu, za wielkie serce proszę przyjąć serdeczne staropolskie podziękowania **BÓG ZAPEŁAC**.

Proszę też przyjąć z głębi serca płynące życzenia dobrego zdrowia, radości, przyjaźni i szczęścia rodzinnego, które niech towarzyszą **Panu, Panie Profesorze**, na długie jeszcze lata pracy dla dobra **Rzeszowa, Rzeszowszczyzny i Polski**.

Szczęść Boże!
AD MULTOS ANNOS

Pisemne życzenia i gratulacje napłynęły z całego kraju, m.in. od:

- Prezydenta Miasta Rzeszowa **dr inż. Mieczysława Janowski**, Senatora RP
  - Przewodniczącego Komitetu Budowy Maszyn PAN **prof. dr hab. inż. Józefa Szali**
  - Przewodniczącego Międzysekcyjnego Zespołu Inżynierii Powierzchni KBM PAN **prof. dr hab. inż. Tadeusza Burakowskiego**
  - Rektora Politechniki Szczecińskiej **prof. dr hab. inż. Stefana Berczyńskiego**
  - Rektora Politechniki Koszalińskiej **prof. dr hab. inż. Wojciecha Kacalaka**
  - Prorektora Politechniki Gdańskiej **prof. dr inż. Włodzimirza Przybylskiego**
  - Rektora Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie **dr hab. inż. Stanisława Paszczyńskiego**
  - Dziekana Wydziału Inżynierii Produkcji Politechniki Warszawskiej **prof. dr hab. Bogdana Nowickiego**
  - Dziekana Wydziału Mechanicznego Politechniki Wrocławskiej **prof. zw. dr hab. inż. Jana Kocha**
  - Dziekana Wydziału Mechanicznego Politechniki Łódzkiej XIX Kadencji **prof. dr hab. inż. Mariana Królaka**
  - Dziekana Wydziału Mechanicznego Politechniki Krakowskiej **prof. dr hab. inż. Jerzego Cyklista**
  - Prodziekana Wydziału Mechanicznego Politechniki Gdańskiej **dr hab. inż. Adama Barylskiego, prof. PG**
  - Dyrektora Instytutu Pojazdów Samochodowych i Silników Spalinowych Politechniki Krakowskiej, **prof. dr hab. inż. Bolesława Stolarskiego**
  - Wielu Panów Profesorów z ośrodków naukowych w całej Polsce: **Macieja Szafarczyka, Lucjana Dąbrowskiego, Jana Chajdy, Kazimierza Wieczorowskiego, Leszka Kwapisza, Jana Rafałowicza, Jana Darlewskiego, Aleksandra Streubla**
  - Prezesa Zarządu, Dyrektora Naczelnego Zakładów Porcelany Elektrotechnicznej ZAPEL S.A. w Boguchwale **mgr inż. Marka Augustyna**
  - Zarządcy Zakładów Chemicznych Organika-Sarżyna w Nowej Sarżynie **mgr inż. Władysława Piłata**
  - Dyrektora Kopalni i Zakładów Chemicznych Siarki "Siarkopol" w Grzybowie **dr. Eugeniusza Gutmana**
  - Sekretarza Generalnego Federacji Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych NOT w Warszawie **mgr inż. Kazimierza Wawrzyniaka**.
- Cała uroczystość odbyła się dzięki ogromnej pomocy sponsorów, którym tą drogą raz jeszcze serdecznie dziękuję. Wyrazy uznania, jakie po uroczystości napłynęły od uczestników spotkania, świadczą o tym, że **Jubileusz** był doskonałą okazją do zaprezentowania dotychczasowych osiągnięć Wydziału Budowy Maszyn i Lotnictwa.

Konferencja Rektorów Polskich Uczelni Technicznych
Bydgoszcz 23 stycznia 1998 roku

Uchwała o postulowanych celach polityki państwa w odniesieniu do szkolnictwa wyższego

Ważną częścią niezbędnych w naszym kraju reform ustrojowych jest wprowadzenie zmian systemowych w szkolnictwie wyższym. Wynika to z istniejących wyzwań cywilizacyjnych i rozwojowych. Zmiany te są konieczne do przezwyciężenia istniejących barier rozwojowych uniemożliwiających zaspokajanie przez szkoły wyższe rosnących aspiracji edukacyjnych znacznej części młodzieży.

Aby osiągnąć ten wielkiej wagi cel, należy dążyć do realizacji rezolucji Sejmu z dnia 13 października 1995 roku, postulującej wzrost udziału w PKB szkolnictwa wyższego do 2% i nauki do 1%. Wówczas będzie możliwe zwiększenie około 50% dostępności do studiów, w tym zwłaszcza do studiów dziennych, mierzonej odpowiednim wskaźnikiem scholaryzacji.

Koniecznym warunkiem do osiągnięcia tego celu jest zwiększenie nakładów budżetowych na szkolnictwo wyższe, tak aby z poziomu około 0,8% PKB wzrosły one do wysokości przewidywanej w wymienionej rezolucji Sejmu. Gdyby jednak uwarunkowania budżetu Państwa nie pozwoliły na pełną realizację tej rezolucji, brakujące środki mogłyby być pozyskiwane przez szkoły wyższe ze źródeł pozabudżetowych pod warunkiem wprowadzenia odpowiednich mechanizmów systemowych.

Koniecznym jest ustawowe ustanowienie nowego modelu publicznej szkoły wyższej, uwolnionej od krepujących ją więzów w zakresie organizacji i zarządzania, ale działającej w poczuciu społecznej misji i odpo-

wiedzialności oraz poddanej publicznemu nadzorowi.

Niezbędne jest także dostosowanie do tego systemowego otoczenia uczelni.

Postulowane zmiany modelowe i systemowe powinny być wprowadzone ustawowo poprzez:

- ugruntowanie prawa własności zasobów, w tym nieruchomości oraz kapitałów na kontach bankowych uczelni;
- stworzenie sprzyjających warunków zaciągania kredytów bankowych przez publiczne szkoły wyższe;
- pozostawienie samodzielności uczelni w sposobie wyznaczania zadań dla kadry akademickiej;
- przyznanie, na określonych zasadach, prawa do tworzenia uczelnianych systemów płacowych i realizacji elastycznej polityki kadrowej;
- zmianę nadzoru rządowego na nadzór o charakterze publicznym, wykonywany przez odpowiednią radę danej szkoły wyższej w zakresie spraw gospodarki i finansów;
- przyznanie autonomii w zakresie kreowania, przy spełnieniu określonych warunków, federacji i związków uczelni oraz struktur wewnątrzuczelnianych;
- zwiększenie udziału środków pozabudżetowych w finansowaniu uczelni - m.in. - wprowadzeniem sprzyjających rozwiązań w systemie podatkowym oraz zasady współpłaty za studia, w warunkach jednak stopniowego po-

większania dotacji budżetowej na szkolnictwo wyższe zgodnie z rezolucją Sejmu;

- ustanowienie instytucji ds. standaryzacji i akredytacji powszechnej w szkolnictwie wyższym, włączając w to Radę Główną Szkolnictwa Wyższego działającą w zmodyfikowanej formule;
- wprowadzenie ustawowej zasady instytucjonalnego reprezentowania akademickich szkół wyższych przez Konferencję Rektorów Akademickich Szkół Polskich (KRASP).

Przed wszystkim tym celem powinno służyć przyjęcie przez parlament nowej ustawy pn. "Prawo o szkolnictwie wyższym".

Do niezbędnego przyspieszenia rozwoju bazy materialnej kształcenia, oprócz utrzymania gwarancji finansowania remontów i inwestycji ze środków budżetowych, koniecznym elementem w systemowym otoczeniu publicznej szkoły wyższej o zmienionym modelu powinna stać się możliwość wykonywania na te cele funduszy kredytowych.

Dobrze służyłoby temu celowi zrealizowanie propozycji Ministra Edukacji Narodowej zgłoszonej na posiedzeniu Prezydium KRASP w dniu 12 listopada 1997 roku, dotyczącej ustanowienia gwarantowanego przez Rząd, specjalnego funduszu instytucjonalnego kredytowania inwestycji w szkołach wyższych.

Stanowisko w sprawie aktualnej sytuacji finansowej szkolnictwa wyższego

W ostatnich latach następuje stałe pogarszanie się kondycji polskiej edukacji, a przewidywany budżet państwa na rok 1998, zakładający względny spadek finansowania szkolnictwa wyższego i nauki, prowadzi wręcz do katastrofy w tych dziedzinach, tak ważnych dla rozwoju każdego kraju.

Szkoły wyższe, dostrzegając edukacyjne aspiracje społeczeństwa, a także potrzeby kraju związane, m.in., z procesem wchodzenia do struktur europejskich, w latach dziewięćdziesiątych zwiększyły ponad dwukrotnie liczbę studentów. Stało się tak dzięki inicjatywie i ogromnemu wysiłkowi środowisk akademickich, a także dzięki finansowemu zaangażowaniu się studentów i ich rodzin.

Przyrost liczby studentów następował jednak bez wymaganych inwestycji. W wyniku polityki oszczędności budżetowych rezerwy własne uczelni zostały wyczerpane i polskie szkolnictwo wyższe znalazło się na krawędzi katastrofy. Oszczędzanie na edukacji narodowej sypcha Polskę na pozycję cywilizacyjnie zaniedbanych państw europejskich.

Spadek finansowania budżetowego szkolnictwa wyższego w Polsce, szczególnie widoczny w przeliczeniu na jednego studenta, musi prowadzić do obniżania jakości kształcenia. Środowisko akademickie nie może się z tym pogodzić. Dotychczasowe, wielokrotnie ponawiane apele, uchwały i stanowiska senatów wyższych uczelni, konfe-

rencji rektorów i Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego, przedstawiające opisaną sytuację i zawierające wyraźne prognozy, nie odniosły skutku.

W celu niedopuszczenia do dalszego obniżania się jakości studiów uczelnie mogą więc być zmuszone do znacznego ograniczenia liczby rekrutowanych studentów.

Przewodniczący Konferencji
prof. dr hab. Jerzy Woźnicki

Rektor
Politechniki Warszawskiej

KRÓTKA UWAGA o nowych koncepcjach organizacji badań naukowych

Od wielu lat są dyskutowane szeroko objawy i przyczyny ogólnego kryzysu nauki lub wręcz "wszechogarniającego kryzysu kultury zachodniej" i skrajnie różne, zwykle zabarwione ideologicznie, koncepcje wyjścia z kryzysu. Wyjątkowo są zgodne natomiast opinie przedstawicieli zachodnich elit - zarówno naukowców, jak i polityków - o końcu złotego wieku nauk podstawowych. Chodzi raczej o złote półwiecze wyznaczone dwoma wydarzeniami; pierwszą próbą eksplozją atomową w Alamogordo 17 lipca 1945 roku i odrzuceniem przez Kongres USA wniosku o sfinansowanie superprojektu budowy gigantycznego akceleratora cząstek elementarnych 21 października 1993 roku. Druga z tych dat to przełom w finansowaniu nauki w USA. Koniec zimnej wojny, żądania zmian priorytetów w ustalaniu wydatków budżetowych i powszechne rozczarowanie do rezultatów ogromnie kosztownego rozwoju nauki spowodowały zasadnicze przeobrażenia w polityce naukowej krajów rozwiniętych.

W ostatniej kampanii prezydenckiej w USA sztaby wyborcze obu głównych partii postanowiły zgodnie zignorować zagadnienia nauki i techniki jako nie mające prawie wpływu na wynik wyborów. Jednocześnie obie partie zapisały w swoich programach wyborczych trzydziestoprocentową redukcję wydatków na naukę. Rzecznik rządu japońskiego w czasie konferencji prasowej poświęconej projektowi budżetu na 1997 rok stwierdził, że rząd nie był i nie jest zainteresowany finansowaniem badań podstawowych o znaczeniu głównie prestiżowym, natomiast będzie zwiększał nakłady na projekty celowe rokujące szybkie i zyskowne aplikacje lub odpowiadające na społeczne zapotrzebowanie. Jeszcze dobitniej wyraził podobny pogląd przedstawiciel rządu australijskiego, dodając, że "nigdy dotąd nauka nie uczyniła żadnego kraju bogatym, to bogate kraje uprawiają naukę". Szef Laboratory for Computer Science MIT Michael Dertouzos pisze ostatnio o pięciu mitach wieku informatyki popularyzowanych przez media krajów zachodnich: technologie informatyczne zmniejszają przepaść pomiędzy bogatymi i biednymi, oddalają klienta od producenta, rozwijają się tak szybko, że trudno za nimi nadążyć, ujednolicają kulturę światową, forsują dążenia do przestrzegania praw człowieka. W rzeczywistości, zdaniem M. Dertouzosa, rozwój informatyki pogłębia rozwarstwienie społeczeństwa, służy głównie bogatym, przyczynia się do tworzenia bardzo wąskiej, międzynarodowej elity i zakamuflowanego, ale skutecznego uzależnienia całej społeczności.

Początek złotego okresu nauki wiąże się z rozwojem nowych broni w okresie II wojny światowej, jego rozwój i rozkwit z zimną wojną i wyścigiem zbrojeń, a koniec z upadkiem imperium radzieckiego. Polityka naukowa tego okresu była przedłużeniem polityki czasu wojny na czas pokoju. Doprowadziła do niebywałej koncentracji

środków na badania w wybranych dyscyplinach decydujących o bezpieczeństwie narodowym. Dzisiaj podkreśla się, że w wielu przypadkach wybór kierunków badań i wysokość nakładów wynikały z osobistych zainteresowań i interesów naukowców. Jeszcze w latach 1991-1993 ponad 50% budżetowych nakładów na naukę w USA zainwestowano w 33 uniwersytety spośród ponad 2000 uczelni amerykańskich, przy czym ponad połowę tych środków przeznaczono na finansowanie badań podstawowych, głównie z dziedziny fizyki i biologii molekularnej. Podobnie wyglądała sytuacja w krajach Europy Zachodniej. Wyjątkami wśród krajów rozwiniętych były w tym czasie Japonia i Australia, które programowo głosiły brak zainteresowania prestiżowym wyścigiem osiągnięć w naukach podstawowych.

Krytycy sposobu uprawiania nauki i polityki naukowej ostatniego półwiecza kwestionują tradycyjny model liniowej zależności pomiędzy naukami podstawowymi, stosowanymi i techniką, lansowany przez przedstawicieli nauk podstawowych. Zakładają, mówiąc obrazowo, że korzenie drzewa postępu materialnego są szeroko rozgałęzione i wymagają harmonijnej pielęgnacji. Oprócz rozwoju wiedzy podstawowej są niezbędne kadry o odpowiednich kwalifikacjach i motywacji, infrastruktura, kapitał, poparcie społeczne, planowanie. Zasilanie tylko jednej z tych sfer musi doprowadzić w dłuższym czasie do wynaturzeń. Można m.in. zauważyć, że wszystkie podstawowe prawa fizyki i najważniejsze teorie odkryto oraz sformułowano przed nastaniem złotego wieku nauki. Nie było wówczas rządowych funduszy na badania i biurokracji decydującej za pomocą ich rozdziału o wyborze kierunków badań, liczba dziedzin nauki i naukowców była znacznie mniejsza, w niewielkim zakresie recenzowano publikacje. Do negatywnych efektów forsowanego w ostatnim półwieczu modelu rozwoju nauki można zaliczyć m.in.:

- niezliczone, fragmentaryczne i niepotrzebne nikomu poza autorem opisy wszystkich zjawisk i obserwacji naszego fizycznego otoczenia,
- miliony przyczynków do ugruntowanych teorii, opracowanych z zastosowaniem coraz bardziej wyszukanych i kosztownych metod oraz przyrządów pomiarowych,
- zalew publikacji, lawinowy przyrost liczby periodyków naukowych przy zanikającym czytelnictwie tychże i czytelnictwie w ogóle,
- ogromna i wciąż zwiększająca się liczba konferencji i innych spotkań naukowych z całą subkulturą tego rodzaju imprez,
- nowa, pozornie obiektywna metoda oceny i awansu naukowego, w której prawie jedynym parametrem jest liczba publikacji,
- imponujący wzrost kosztów uprawiania nauki i jej komercjalizacja ze wszystkimi negatywnymi skutkami.

Są to oczywiście tylko wybrane, negatywne efekty obowiązującego modelu uprawiania nauki i jak zwykle nie wspomina się zazwyczaj w takiej krytyce aspektów pozytywnych.

Zmiany zachodzące w nauce rodzą podstawowe pytania o cele uprawiania nauki i praktyczne sposoby ich realizacji. Pierwsza grupa pytań ma charakter filozoficzny, jest szeroko i z pasją dyskutowana, ale daje odpowiedzi sprzeczne i nieprecyzyjne. Najważniejsze wydają się postulaty uspołecznienia nauki, powrotu do całościowego, niekoniecznie ilościowego podejścia do przedmiotu badań i organizacji wysiłku badawczego wokół pytań w rodzaju "co - jeśli?"

Jak wspominałem już wcześniej, krytyka współczesnej polityki naukowej sprowadza się najczęściej do stwierdzenia, że wyniki kosztownych badań prowadzonych za publiczne pieniądze służą przede wszystkim umacnianiu prestiżu i przywilejów elit. W rezultacie są formułowane żądania demokratyzacji nauki i koncentracji badań prowadzonych za pieniądze podatników na problemach ważnych do prawidłowego funkcjonowania i harmonijnego rozwoju ekonomicznego oraz duchowego społeczeństwa. Streszcza się to często w hasło "badania prowadzone przez ludzi dla ludzi". Liczba konkretnych przykładów realizacji tego hasła jest niewielka, natomiast czytelne są intencje głoszących go polityków, przedstawicieli organizacji społecznych i wielu naukowców; "nie chcemy finansować ezoterycznych badań araganczkich uczonych zainteresowanych głównie własnymi karierami, chcemy, aby odpowiednio wykwalifikowani i opłacani za nasze pieniądze ludzie pracowali nad rozwiązaniami ważnych dla nas problemów".

Sztandarowymi przykładami nowej organizacji badań naukowych są lokalne centra badawcze (science shops). Funkcjonujące już w wielu krajach Zachodniej Europy i Ameryki Północnej lokalne centra badawcze działają według dwóch różnych modeli wykreowanych w Holandii i USA.

Centra holenderskie powstały już na początku lat siedemdziesiątych jako lokalne ośrodki trzynastu uniwersytetów. Początkowo były to niewielkie zespoły wolontariuszy złożone z profesorów, studentów i przedstawicieli lokalnej społeczności. W okresie kilku lat powstały jednak formalne struktury, procedury finansowania i działalności. Obecnie tworzą one sieć kilkudziesięciu centrów lokalnych zatrudniających etatowych pracowników i duże grupy współpracowników, w większości pracujących we własnych mieszkanicach i korzystających z Internetu, oraz studentów prowadzących badania zlecone będące jednocześnie tematami prac dyplomowych lub doktorskich. Ponad dwa tysiące tematów badawczych realizowanych rocznie w holenderskich lokalnych centrach badawczych obejmuje zagadnienia techniczne, ekologiczne, medyczne i społeczne zgłaszane i finansowane przez lokalne władze, małe i średnie przedsiębiorstwa, związki zawodowe, organizacje społeczne, grupy pracowników i mieszkańców.

Model holenderski, przejęty przez wiele krajów europejskich (w tym Czechy), był pomyślany jako remedium na izolację nauki uniwersyteckiej, ale w ostatnich latach

znacznie się skomercjalizował i lokalne centra badawcze są coraz ważniejszym źródłem finansowania badań i utrzymania pracowników uniwersytetów. Większość centrów holenderskich zmieniła również pierwotny, bardzo ogólny profil i wyspecjalizowała się w wybranych dziedzinach, np. w ekologii, organizacji i bezpieczeństwie produkcji, organizacji i kontroli jakości.

Pozostały jednak również ośrodki o bardzo szerokim profilu zajmujące się głównie naukami społecznymi, ochroną praw obywatelskich, zapobieganiem patologiom społecznym.

Znacznie mniej jednolity jest amerykański model uspołecznienia nauki. Oprócz wydzielonych, często bardzo dużych jednostek organizacyjnych uczelni działających w sferze tzw. "misji społecznej uniwersytetów" i korzystających ze znacznych funduszy przeznaczonych w budżecie stanowym i federalnym na wspieranie programów społecznych, w USA funkcjonuje wiele niezależnych instytucji typu "non-profit", lokalnych ośrodków badawczych i informacyjnych. Zajmują się one głównie badaniami działalności administracji publicznej, pomocy społecznej, oświaty, bezpieczeństwa mieszkańców, ochrony środowiska, rolnictwa, drobnej przedsiębiorczości. Głównym celem tej działalności jest pomoc w budowie rozwiniętego społeczeństwa obywatelskiego.

Pomysł zorganizowania globalnej sieci społecznych centrów badawczych jako struktury alternatywnej do tradycyjnego modelu organizacji nauki w uniwersytetach i instytutach badawczych ma wielu zwolenników i realną perspektywę realizacji w bliskiej przyszłości. Można, oczywiście, przedstawić długą listę zarzutów merytorycznych i formalnych świadczących o utopijnym charakterze czy wręcz o szkodliwości takiej koncepcji organizowania badań naukowych. Rzecz jednak w tym, że zwolennicy zachowawczej wizji nauki i jej struktur organizacyjnych ufni w siłę tradycji i oczywistość swoich racji nie podejmują rzeczowej polemiki z entuzjastami radykalnych zmian, a tym bardziej konkretnych działań w celu sformułowania założeń polityki naukowej, czytelnich dla szerokich kręgów społeczeństwa i organizowania społecznego poparcia swoich koncepcji. Wręcz przeciwnie; często wybitni i mniej znani naukowcy domagają się wyłączności prawa do decydowania o wyborze priorytetów w rozwoju różnych dziedzin nauki i rozdziale środków przeznaczonych w budżecie państwa na naukę. Zamiast rzeczowych argumentów są prezentowane żądania uznania własnych, niepojętych dla profanów racji.

W krajach mniej zamożnych, gdzie nakłady na edukację i naukę są od wielu lat niewielkie, zasygnalizowane tu problemy mogą się wydawać nieco wydumane. Stopień jednak umiędzynarodowienia współczesnej nauki i gospodarki skłania do przypuszczenia, że bardzo szybko będą one również naszymi problemami i warto je prze-myśleć wcześniej.

Szczepan Woliński
Visiting Prof., Universidade da Beira Interior
Covilhã, Portugalia

PREZENTACJA KATEDR I ZAKŁADÓW Politechniki Rzeszowskiej

ZAKŁAD ENERGOELEKTRONIKI I ELEKTROENERGETYKI

Wydziału Elektrycznego

Historia

Zakład Energoelektroniki i Elektroenergetyki powstał wraz z utworzeniem Wydziału Elektrycznego w 1965 roku. Początkowo funkcjonował pod nazwą Zespół Przedmiotowy Elektrotechniki Przemysłowej, obejmując dziedziny: urządzenia elektryczne, sieci elektryczne, gospodarkę elektroenergetyczną, zabezpieczenia elektryczne, technikę wysokich napięć i instalacje elektryczne. Jego organizatorem i pierwszym kierownikiem był **sp. prof. dr hab. inż. Jerzy Sozański**. Wraz z reorganizacją uczelni i Wydziału Elektrycznego w 1969 roku Zespół Przedmiotowy został przekształcony w Zakład Urządzeń Elektrycznych. Już w rok później (1970) rozszerzono zakres programowy Zakładu o nowo tworzącą się dziedzinę - energoelektronikę, a także o elektrotermię. W 1972 roku kierownikiem Zakładu został **doc. dr inż. Jerzy Lewicki**, a od 1995 roku Zakładem kieruje **dr hab. inż. Kazimierz Buczek**, **prof. nadzw. PRz**. Dynamiczny rozwój energoelektroniki spowodował, że w 1979 roku zmieniono nazwę zakładu na - **Zakład Energoelektroniki i Elektroenergetyki**.

Skład osobowy

Nauczyciele akademicki:

- dr hab. inż. Kazimierz Buczek, prof. nadzw. PRz (kierownik Zakładu)
- dr hab. inż. Marek Grzywaczewski, prof. nadzw. PRz
- dr hab. inż. Aleksander Jastriebow, prof. nadzw. PRz
- dr inż. Barbara Kopeć, adiunkt
- dr inż. Stanisław Wyderka, adiunkt
- dr inż. Jerzy Lewicki (emerytowany docent)
- mgr inż. Michał Knott, wykładowca
- mgr inż. Janina Rzaśa, asystent
- mgr inż. Małgorzata Łatka, asystent
- mgr inż. Jolanta Plewako, asystent
- mgr inż. Alina Popławska-Stankiewicz, asystent
- mgr inż. Wiesława Malska, asystent
- mgr inż. Henryk Wachta, asystent
- mgr inż. Tomasz Binkowski, asystent
- mgr inż. Kazimierz Kuryło, asystent
- mgr inż. Dariusz Sobczyński, asystent
- mgr inż. Tadeusz Bewszko, asystent

Pracownicy naukowo-techniczni:

- mgr inż. Mariusz Grzesiuk, starszy technik
- inż. Wiesław Krata, specjalista elektryk
- Małgorzata Styka, starszy technik
- Bogdan Jurek, starszy mistrz
- Andrzej Nuckowski, mistrz

Działalność dydaktyczna

Pracownicy Zakładu Energoelektroniki i Elektroenergetyki prowadzą zajęcia dydaktyczne na studiach dziennych i za-

ocnych na kierunkach: elektrotechnika, informatyka oraz budownictwo, a kierownik Zakładu jest opiekunem specjalności "przetwarzanie i użytkowanie energii elektrycznej" na kierunku elektrotechnika.

Dydaktyka Zakładu obejmuje przedmioty:

kierunek elektrotechnika: materiałoznawstwo elektryczne, podstawy elektroenergetyki, bezpieczeństwo użytkowania urządzeń elektrycznych, podstawy energoelektroniki, technika wysokich napięć, urządzenia elektryczne, układy energoelektroniczne, układy sterowania w energoelektronice, nowoczesne przyrządy półprzewodnikowe mocy, cyfrowe sterowanie w energoelektronice, instalacje elektryczne i oświetleniowe, sieci elektryczne, gospodarka elektroenergetyczna, elektrotermia,

kierunek informatyka: metody obliczeniowe optymalizacji, informatyka w elektroenergetyce, rachunek prawdopodobieństwa i statystyka matematyczna, urządzenia elektryczne w systemach komputerowych,

kierunek budownictwo: instalacje elektryczne.

Istotną rolę w dydaktyce Zakładu odgrywają laboratoria studenckie: materiałoznawstwa elektrycznego, techniki wysokich napięć, energoelektroniki, układów sterowania w energoelektronice, podstaw elektroenergetyki, urządzeń elektrycznych, elektrotermii. W laboratoriach dydaktycznych studenci mają możliwość praktycznej obserwacji zjawisk elektrycznych i pomiarów parametrów. Do ćwiczeń używają głównie mierników cyfrowych, pozwalających na bardzo dokładny pomiar wielkości i łatwy odczyt wartości mierzonej. Przyrządy cyfrowe pozwalają także na ich bezpośrednie sprzężenie z komputerem i rejestrację, a następnie wydruk tablic z pomiarami oraz wykresów badanych charakterystyk. **Charakterystycznymi cechami laboratoriów są badania w obszarze przebiegów elektrycznych odczłajconych.** Dlatego każde stanowisko w laboratoriach, zwłaszcza energoelektronicznych jest wyposażone w oscyloskopy potrzebne do obserwacji oraz analizy widmowej tych przebiegów. Aktualnie trwa unowocześnianie laboratoriów Zakładu polegające m.in. na wprowadzaniu obligatoryjnej rejestracji pomiarów przez odpowiedni system komputerowy, wyposażaniu stanowisk w oscyloskopy z pamięcią oraz w cyfrowe multimetry służące do pomiarów parametrów (wartość skuteczna RMS prądu (napięcia), wartość mocy czynnej i biernej) wielkości odczłajconych. Studenci mają również udostępnione do badań najnowsze przyrządy półprzewodnikowe mocy (wspomaganie przez firmy Dacpol w Warszawie i SEMIKRON (Niemcy) oraz Westsächsische Hochschule, Zwickau (Niemcy)) i aktualnie wprowadzane do systemów elektroenergetycznych przekaźniki oraz wyłączniki elektryczne zbudowane (z wykorzystaniem elektronicznych systemów sterowania (wspomaganie przez firmy Schneider (Francja) i Siemens (Niemcy))).

Znaczna część zajęć praktycznych studentów odbywa się w pracowniach projektowych i komputerowych. Zakład posiada nowoczesnie zorganizowaną, przez firmę Philips Lighting Poland SA, pracownię do projektowania oświetlenia elektrycznego, wyposażoną w katalogi i aktualnie produkowane źródła światła. Zajęcia związane z obliczeniami, symulacjami i projektowaniem komputerowym odbywają się w pracowni zakładowej wyposażonej w 6 komputerów różnej mocy obliczeniowej. Studenci mają do dyspozycji profesjonalne programy obliczeniowe służące do analizy układów energoelektronicznych: TCAD i EMTP-ATP, systemów elektroenergetycznych: SCHEMA, SKOME, projektowania oświetlenia elektrycznego: CALCULUX.

Działalność naukowo-badawcza

W Zakładzie Energoelektroniki i Elektroenergetyki są prowadzone dwa główne tematy naukowo-badawcze:

1. **"Badania symulacyjne i laboratoryjne wybranych zjawisk elektromagnetycznych w systemach elektrycznych i energoelektronicznych"**. Obejmuje on zagadnienia: zjawiska elektromagnetyczne w transformatorach zasilających układy z zaworami elektrycznymi; modelowy wysokoobrotowy układ napędowy z silnikiem indukcyjnym; sterowanie przekształtników współpracujących równolegle z jednym odbiornikiem i z zastosowaniem maszyny równoległej SIMD; symulacja bezpośredniego przemiennika częstotliwości w programie jako podzespołu do kompensacji mocy biernej; modelowanie cyfrowe ochronników przepięciowych w stanach dynamicznych; niskonapięciowe ochronniki przepięciowe, półprzewodnikowe i gazowo-wyładowcze; metoda regulacji i pomiaru napięcia probierczego w układach do badania izolacji wysokonapięciowej; metoda kształtowania poboru mocy i zużycia energii elektrycznej w obiektach przemysłowych z wykorzystaniem systemu wizualizacji komputerowej; nowoczesne, niespotykane w praktyce oprawy oświetleniowe z odbłyśnikami o kształcie parabolicznym; zakłócenia elektromagnetyczne, przewodowe i bezprzewodowe, powstające podczas eksploatacji lamp fluorescencyjnych.

2. **"Modelowanie, identyfikacja i budowa modeli matematycznych wybranych procesów dynamicznych"**. Są realizowane następujące zagadnienia: dynamiczne modele nieliniowych przekształtników półprzewodnikowych pracujących impulsowo; badania modelowe zjawisk pasożytniczych w przekształtnikach pracujących impulsowo; analiza i synteza rekursywnych, adaptacyjnych algorytmów identyfikacji obiektów dynamicznych; dynamiczne modele funkcjonowania złożonych sieci elektroenergetycznych i przeprowadzenie na tej podstawie obliczeń numerycznych dotyczących oszczędności użytkowania energii elektrycznej.

Zakład dysponuje aparaturą związaną z jego działalnością naukowo-badawczą. Są to: oscyloskop z pamięcią cyfrową COR 5502 firmy KIKUSUI; oscyloskop PALMSKOPE 320E z ekranem ciekłokrystalicznym i pamięcią cyfrową; kompletne zestawy oscyloskopów DT2000 do rejestracji przebiegów wolnozmiennych; miernik zabezpieczeń różnicowo-prądowych MRP-1, 5 komputerów IBM PC PENTIUM 200 MHz, 2,1GB ROM; 10 komputerów klasy IBM PC w różnej konfiguracji; karty oscyloskopowe DSCOPE 20/06; karty oscyloskopowe ADDA; cyfrowy rejestrator sygnałów RC-1.

Zakład włączył się w ostatnich latach bardzo intensywnie w organizację (konferencji, seminariów, warsztatów) imprez naukowych i naukowo-technicznych. Wyróżnić można: III Sympozjum "Energoelektronika w nauce i dydaktyce" Rzeszów, 8-9 maja 1997 roku, współorganizację konferencji międzyna-

rodowych (International Modelling School - Crimea'96 i Crimea'97), cykl seminariów oświetleniowych organizowanych wspólnie z Zakładem Techniki Świetlnej Politechniki Warszawskiej i firmą Philips Lighting Poland SA oraz cykl seminariów poświęconych zastosowaniom komputerów do rejestracji i wizualizacji poboru energii elektrycznej organizowanych wspólnie z firmą INNSOFT.

Zakład współpracuje z placówkami naukowymi krajowymi: Politechniką Warszawską, Instytutem Elektrotechniki w Warszawie, Akademią Górniczo-Hutniczą w Krakowie, Politechniką Poznańską, Politechniką Lubelską, Instytutem Badań Systemowych PAN w Warszawie, Wyższą Szkołą Pedagogiczną w Rzeszowie oraz zagranicznymi: Imperial College - Londyn, Westsächsische Hochschule - Zwickau, Instytutem Matematyki Stosowanej Rosyjskiej Akademii Nauk (RAN) im. Keldysza - Moskwa; Uniwersytetem w Niżnym Nowogrodzie, Instytutem Elektrotechnicznym - Sankt Petersburg, Politechniką Lwowską, Uniwersytetem Technicznym w Koszycach, Politechniką w Samarze, Instytutem Problemów Sterowania RAN - Moskwa.

Formą uznania działalności badawczej członków Zakładu jest udział pracowników w komitetach naukowych, m.in. dr hab. inż. K. Buczek, prof. nadzw. PRz jest członkiem Komitetu Energoelektroniki przy Zarządzie Głównym Stowarzyszenia Elektryków Polskich (ZG SEP), dr hab. inż. M. Grzywaczewski, prof. nadzw. PRz - członkiem Applied Computation Electromagnetic Society, Monterey, USA, a dr inż. S. Wyderka - członkiem Polskiego Komitetu Ochrony Odgromowej przy ZG SEP oraz wiceprzewodniczącym Normalizacyjnej Komisji Problemowej nr 76 ds. Izolatorów Polskiego Komitetu Normalizacyjnego.

Wielu pracowników Zakładu korzystało ze studiów i stażu naukowego w kraju i za granicą, m.in. dr hab. inż. K. Buczek, prof. nadzw. PRz odbył staż w Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie, Technische Universität Dresden, Technische Universität Wien, Politechnice Lwowskiej, dr hab. inż. M. Grzywaczewski, prof. nadzw. PRz - w Instytucie Matematyki Stosowanej RAN i Moskiewskim Instytucie Energetyki, dr hab. inż. A. Jastriebow, prof. nadzw. PRz - w Instytucie Problemów Sterowania RAN, Moskwa, dr inż. S. Wyderka - w Katolickim Uniwersytecie w Leuven (Belgia), (staż związany z użytkowaniem programu komputerowego EMTP-ATP).

Działalność badawcza dla przemysłu

Tematyka badań dla przemysłu wynikała z potrzeb regionu i możliwości kadrowych Zakładu. Można tu wyróżnić niektóre osiągnięcia: opracowanie i wdrożenie kompensatorów mocy biernej z bateriami kondensatorów statycznych - EUSBK-86 w Fabryce Śrub w Łańcucie i Kopalni Siarki "Siarkopol" w Tarnobrzegu; opracowanie i wdrożenie regulatorów impulsowych tranzystorowych posuwu elektrod w elektrodrażarkach EDA-16 i EDA-36 w Łańcuckiej Fabryce Śrub; wykonanie i wdrożenie urządzenia do badania trwałości samochodowych przelączników dźwigniowych oraz do badania trwałości elektropompek spryskiwaczy szyb samochodowych w Zakładzie Elektrotechniki Motoryzacyjnej w Rzeszowie (wspólnie z Katedrą Podstaw Elektroniki); wykonanie kompleksowej analizy gospodarki energią elektryczną w Siarkopolu, Krośnieńskich Urzędach Chłodniczych w Dębicy, Zakładach Przemysłu Drzewnego w Ustjanowej, WSK "PZL Mielec"; opracowanie i wdrożenie regulatorów i stabilizatorów temperatury w piecach i suszarkach elektrycznych EUSP-1 w Fabryce Autobusów w Sanoku i typu RT-3T w Zakładach Lamp Wyładowczych "Po-

lam" w Rzeszowie; opracowanie i zastosowanie stabilizatorów temperatury w zasobnikach osprzętu lotniczego (jako podwykonawca w Zakładzie Układów Elektronicznych) typu SAT-ZG w WSK "PZL Mielec", typu LAF-ZG w Wojskowej Akademii Technicznej w Warszawie i typu HR-045 do pieców gazowych firmy Hybres w Rzeszowie; opracowanie i wdrożenie systemu zabezpieczeń urządzeń elektrycznych 3-fazowych przed pracą niepełnofazową typu HR-050 w firmach Hybres oraz Elektromontaż-Rzeszów.

Zakład Energoelektroniki i Elektroenergetyki ma duże możliwości dalszego rozwoju współpracy z przemysłem. Istniejąca baza laboratoryjna i potencjał naukowy pozwalają na zaoferowanie przemysłowi usług w zakresie:

- budowy nowoczesnych sterowanych napędów elektrycznych małej mocy ze znamionową prędkością obrotową 2100 rad/s, mających zastosowanie w lotnictwie, sprzęcie wojskowym, a także w sprzęcie gospodarstwa domowego i elektronarzędziach;
- wykonania układów prostownikowych ze zmniejszoną zawartością harmonicznych prądu sieci oraz ze współczynnikiem mocy zbliżonym do 1;
- opracowania systemów sterowania cyklokonwerterów służących do kompensacji mocy biernej;
- budowy systemów sterowania grupy odbiorników energii elektrycznej pracujących równolegle z jednym wspólnym odbiornikiem;
- ograniczenia poziomu zakłóceń elektromagnetycznych przewodowych i bezprzewodowych powstających w eksploatacji lamp elektrycznych sterowanych elektronicznie;
- opracowania metod zabezpieczeń przed przepięciami w systemach sieci elektroenergetycznych;

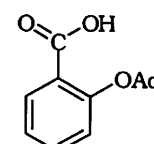
- opracowania nowoczesnych, niespotykanych w praktyce opraw oświetleniowych z odbłyśnikami o kształcie parabolicznym;
- określenia parametrów elektrycznych potrzebnych do właściwego doboru elementów półprzewodnikowych w przekształtnikach pracujących impulsowo, a zwłaszcza doboru pod względem napięciowym i przeciążenia prądowego;
- zastosowania komputerowych systemów monitorowania poboru mocy i zużycia energii elektrycznej w zakładzie (firmie) oraz optymalizacji rozliczeń taryfowych z wykorzystaniem układów wizualizacyjnych;
- badań procesów przejściowych w układach elektrycznych: rejestracja cyfrowa i analiza komputerowa wielkości elektrycznych;
- projektowania oświetlenia w halach fabrycznych, salach szkolnych itp. z pomocą nowoczesnych programów komputerowych;
- doradztwa i opracowania rozwiązań technicznych w zakresie ochrony odgromowej i przeciwprzepięciowej oraz kompatybilności elektromagnetycznej urządzeń elektrycznych i elektronicznych;
- badań i wykonania regulatorów oraz stabilizatorów temperatury w obiektach laboratoryjnych i przemysłowych.

Zakład może wykonywać opinie, ekspertyzy, opracowania dokumentacji technicznej, w swoim bowiem składzie osobowym ma 4 rzeczoznawców (ekspertów SEP): dr hab. inż. Kazimierza Buczka, prof. nadzw. PRz (energoelektronika, sieci elektroenergetyczne, elektrotermia), dr inż. Stanisława Wyderkę (inżynieria materiałowa), dr inż. Barbarę Kopec (technika świetlna), dr inż. Jerzego Lewickiego (energoelektronika, maszyny elektryczne i transformatory).

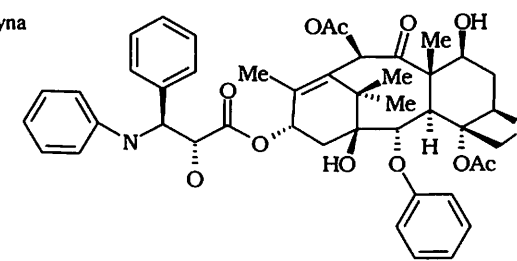
Kazimierz Buczek

Nowe nadzieje w walce z rakiem

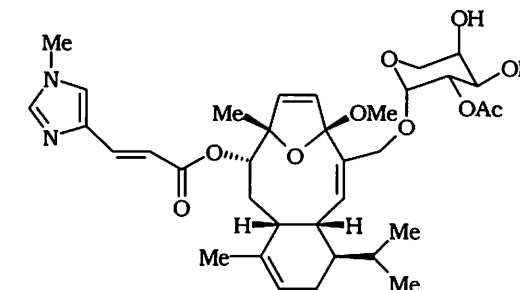
Sto lat temu, jak pisałem w jednym z poprzednich numerów "Gazety Politechniki", została po raz pierwszy zsyntetyzowana aspiryna. Prekursorem tego najpopularniejszego leku był kwas salicylowy, związek odkryty w korze wierzby białej. Obecnie, mimo niesamowitego postępu w nauce, w dalszym ciągu podglądamy przyrodę. Dwa, budzące obecnie duże nadzieje leki przeciwko rakowi zostały wydzielone z produktów naturalnych. Pierwszy z nich, taksol, występuje również w korze drzewa, a mianowicie w korze odmiany cisu spotykanego w regionie Pacyfiku.

aspiryna

taksol

eleuterobina

mi, jak zwykle, stało się zadanie wyodrębnienia i zidentyfikowania aktywnego składnika oraz przeprowadzenia jego syntezy. Porównując wzory aspiryny i taksolu, widzimy ogrom tego zadania. Trudności te jednak zostały pokonane i obecnie taksol został zaaprobowany przez The Food and Drug Administration jako lek przeciwko niektórym metastatycznym formom raka. Ostatnio, najnowszą nadzieją w walce z rakiem jest eleuterobina, substancja występująca w rzadkich odmianach miękkiego koralu. 17 listopada 1997 roku Profesor Nicolaou z The Scripps Research Institute, La Jolla, California opublikował metodę syntezy eleuterobiny (*J. Am. Chem. Soc.*, 1997, 119, 11353-54). Jak widać, chemicy, mimo narastającej w społeczeństwie chemiofobii, ciągle podejmują próby rozwiązania problemów naszej cywilizacji.

Andrzej Sobkowiak

Lecnicze działanie ekstraktu z kory tego cisu polegające na niszczeniu komórek rakowych odkryto już w 1964 roku. Przed chemika-

Z żałobnej karty

Profesor dr hab. inż. Stanisław Polański

Wspomnienie

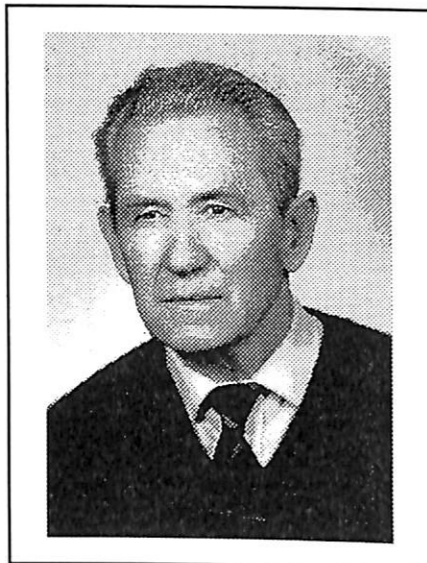
W dniu 10 grudnia 1997 roku zmarł w 79 roku życia prof. dr hab. inż. Stanisław Polański, wybitny specjalista w dziedzinie geometrii wykreślnej i inżynierskiej, były wieloletni pracownik naukowo-dydaktyczny Politechniki Rzeszowskiej.

Przygotowania do twórczej pracy naukowej podjął Profesor tuż po II wojnie światowej, studiując, pracując zarobkowo, a następnie podejmując obowiązki nauczyciela akademickiego kolejno w Politechnice Śląskiej oraz w Politechnice Krakowskiej. Dał się poznać jako wnikliwy badacz teoretycznych podstaw działalności inżynierskiej, co pozwalało mu wprowadzać nietypowe i śmiało rozwiązania konstrukcyjne w projektowanych przez siebie obiektach budowlanych. Działalność naukowo-dydaktyczna związana z uznanymi ośrodkami politechnicznymi w Gliwicach i w Krakowie oraz realizowana pod kierunkiem tak znanych fachowców z zakresu geometrii wykreślnej, jak profesorowie Antoni Plamitzer, Stanisław Szerszeń i Edward Otto, umożliwiała Profesorowi Polańskiemu szybki rozwój warsztatu badawczego, co zaowocowało również szybkim awansem naukowym. Kolejno w latach 1962 i 1965 obronił przed Radą Wydziału Budownictwa Łądowego Politechniki Krakowskiej dysertację doktorską, a następnie habilitacyjną, uzyskując stopnie naukowe doktora i doktora habilitowanego nauk technicznych.

Czas dochodzenia do samodzielności naukowej był dla Profesora czasem podejmowania decyzji ukierunkowujących całe Jego dalsze życie prywatne i zawodowe. Mianowicie z końcem 1963 roku Profesor zdecydował przenieść się wraz z Rodziną do Rzeszowa i podjąć pracę w nowo utworzonej Wyższej Szkole Inżynierskiej. Początkowe stadium organizacji tej uczelni postawiło Profesora wobec konieczności włączenia się w proces jej rozwoju. Podjął to zadanie, współorganizując tzw. Wydział Ogólnotechniczny i zostając w 1965 roku dziekanem tego Wydziału. Na Wydziale Ogólnotechnicznym utworzył Zakład Geometrii Wykreślnej i Rysunku Technicznego, który stał się na długie lata miejscem jego pracy naukowej i dydaktycznej. W 1966 roku, gdy w WSI rozpoczęto organizację Wydziału Inżynierii Komunalnej, jako doświadczony inżynier budowlany, przystąpił aktywnie do opracowywania programów studiów na tym Wydziale, a w 1968 roku wszedł w jego skład wraz z całym swoim Zakładem.

Działalność organizacyjna nie ograniczyła aktywności naukowej i dydaktycznej Profesora. Mając w planie realizację nowoczesnych, dostosowanych do potrzeb techniki, programów nauczania w zakresie geometrii wykreślnej i rysunku technicznego, starał się w pierwszej kolejności przygotować odpowiednią pod względem poziomu dydaktycznego i naukowego kadre pracowników swojego Zakładu. Wysiłki te zaowocowały w stosunkowo krótkim czasie uzyskaniem, pod patronatem Profesora, stopni naukowych doktora nauk technicznych przez czterech pracowników Zakładu Geometrii Wykreślnej. Z całą konsekwencją wdrażał w życie nowoczesną i ciągle udoskonaloną dydaktykę, realizując ją na podstawie autorskich programów nauczania geometrii wykreślnej i rysunku technicznego, wspieranymi odpowiednimi pomocami dydaktycznymi, wśród których należy wyróżnić szereg publikacji podręcznikowych i popularnonaukowych o zasięgu ogólnokrajowym (ogółem 5 pozycji wydawanych przez WNT, PWN, Arkady).

Nie wpadając w przesadę, można stwierdzić, że osiągnięte w latach 70-tych przez Profesora St. Polańskiego wyniki w działalności naukowej i dydaktycznej doprowadziły do powstania w Rzeszowie oryginalnej szkoły naukowej w zakresie geometrii wykreślnej i grafiki

inżynierskiej. Wyróżnikiem tej szkoły było ścisłe, matematyczne ujmowanie analizowanych problemów, a następnie takie formułowanie wyników przeprowadzonych badań, aby stały się one możliwe do zastosowania w konkretnych technicznie uzasadnionych rozwiązaniach inżynierskich. Idee głoszone przez "rzeszowską szkołę" geometrii zdobywały sobie zwolenników w kraju, a nawet za granicą. Dzięki temu Profesor Polański pozyskiwał nowych uczniów, doktorantów i współpracowników w szeregu pozarzeszowskich ośrodków politechnicznych.

Niestety burzliwe wydarzenia, które w latach 1980-1981 wstrząsnęły życiem gospodarczym i społecznym kraju, nie ominęły w swych skutkach osoby Profesora Polańskiego, który pełniąc w tym czasie w Politechnice Rzeszowskiej funkcję dyrektora Instytutu Budownictwa i Inżynierii Środowiska, został w kontrowersyjnych okolicznościach zmuszony do rezygnacji z pracy w Rzeszowie i podjęcia w 1981 roku dalszego zatrudnienia w Politechnice Lubelskiej. Zaistniała sytuacja znacznie skomplikowała życie osobiste Profesora, który mieszkając w Rzeszowie, a pracując w Lublinie, musiał odbywać cotygodniowe męczące podróże. Te przeciwności jednak nie osłabiły aktywności dydaktycznej i naukowej Profesora. Stało się tak dlatego, że Profesor umiał wynajdywać w swym napiętym terminarzu zajęć chwile wolne, które poświęcał na aktywny wypoczynek na stoku narciarskim, szlaku turystycznym lub spływie kajakowym.

Podobnie jak w latach 70-tych w Rzeszowie, tak w latach 80-tych w Lublinie Profesor podjął trud unowocześniania dydaktyki z zakresu geometrii wykreślnej oraz stymulowania rozwoju naukowego swoich nowych współpracowników. Oba kierunki działań dały wymierne efekty w postaci opracowań licznych publikacji naukowych i skryptowych oraz w postaci dwóch doktoratów zrealizowanych pod opieką Profesora przez jego współpracowników. Osiągnięte w Lublinie sukcesy zostały docenione przez władze Politechniki Lubelskiej i na ich wniosek Profesor uzyskał w 1986 roku zastępną nominację profesorską.

Lata jednak mijały i w 1989 roku Profesor Polański osiągnął wiek emerytalny. Nie odbiło się to w sposób istotny na intensywności prac zwłaszcza naukowych, prowadzonych przez Pana Profesora. Nadal współpracował z Katedrą Matematyki i Geometrii Inżynierskiej w Lublinie oraz kontynuował prace nad nową publikacją z zakresu rozwinętej powierzchni. Ponadto od 1992 roku nawiązał ponownie bliższe kontakty naukowe i dydaktyczne z Zakładem Geometrii Wykreślnej Politechniki Rzeszowskiej. Jeszcze w pierwszych dniach listopada 1997 roku omawiał ze współpracownikami sposób realizacji zajęć dydaktycznych ze studentami studiów zaocznych, które miał pod swoją opieką. Konsultował również wstępne działania badawcze młodych pracowników Zakładu. Niestety dalszą współpracę uniemożliwił pogarszający się gwałtownie stan zdrowia Profesora i w konsekwencji rychła jego śmierć.

Odszedł od nas wybitny naukowiec, obdarzony ogromną pasją badawczą i wręcz niewyczerpaną inwencją twórczą, której nie zdołał do końca wykorzystać. Pozostaje jednak wiara, że liczni jego uczniowie, tak wśród pracowników nauki, jak i wśród inżynierów, których kształceniu poświęcił 50 lat swej pracy zawodowej, podejmą idee głoszone przez swojego Mistrza, będą je propagować i rozwijać, a w tego twórczego niepokoju.

Bogusław Januszewski

Personalia

Habilitacje

Dr inż. Jan Burek, adiunkt w Katedrze Technik Wytwarzania i Automatykacji Wydziału Budowy Maszyn i Lotnictwa uzyskał stopień naukowy doktora habilitowanego nauk technicznych w zakresie budowy i eksploatacji maszyn nadany w dniu 27 sierpnia 1997 roku przez Radę Naukową Narodowego Uniwersytetu Technicznego Ukrainy "Politechnika Kijowska". Temat rozprawy habilitacyjnej: "Regulacja adaptacyjna procesem szlifowania węgelnego walcowych powierzchni zewnętrznych".

Doktoraty

Mgr Bożena Król, asystentka w Zakładzie Technologii Tworzyw Sztucznych Wydziału Chemicznego uzyskała stopień naukowy doktora nauk chemicznych, nadany przez Radę Wydziału Matematyki, Fizyki i Chemii Uniwersytetu Opolskiego w dniu 11 grudnia 1997 roku. Temat rozprawy doktorskiej: "Prepolimeryzacja jako sposób modyfikacji katalizatora polimeryzacji propylenu". Promotorem w przewodzie doktorskim była dr hab. inż. Krystyna Czaja, profesor Uniwersytetu Opolskiego. Recenzenci: prof. dr hab. Edgar Bortel z Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie i prof. dr hab. inż. Witold Kuran z Politechniki Warszawskiej.

Mgr inż. Jadwiga Kaleta, asystentka w Zakładzie Oczyszczania i Ochrony Wód Wydziału Budownictwa i Inżynierii Środowiska uzyskała stopień naukowy doktora nauk technicznych w zakresie dyscypliny inżynieria środowiska, nadany przez Radę Wydziału Budownictwa, Architektury i Inżynierii Środowiska Politechniki Poznańskiej w dniu 19 grudnia 1997 roku. Temat rozprawy doktorskiej: "Zastosowanie klinopityolitów do usuwania zanieczyszczeń olejowych z roztworów wodnych". Promotorem w przewodzie doktorskim był dr hab. inż. Marian Granops, profesor nadzwyczajny Politechniki Rzeszowskiej. Recenzenci: dr hab. Konstanty Lossow, profesor Akademii Techniczno-Rolniczej w Olsztynie i dr hab. inż. Marek Sozański, profesor Politechniki Poznańskiej.

Mgr inż. Marzena Deręgowska, asystentka w Katedrze Mechaniki Konstrukcji Wydziału Budownictwa i Inżynierii Środowiska uzyskała stopień naukowy doktora nauk technicznych w zakresie dyscypliny mechanika, nadany przez Radę Wydziału Inżynierii Mechanicznej i Robotyki Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie w dniu 19 grudnia 1997 roku. Temat rozprawy doktorskiej: "Analiza drgań tuku z lokalną, skokową zmianą sztywności". Promotorem w przewodzie doktorskim był prof. dr hab. inż. Stanisław Kasprzyk z AGH. Recenzenci: prof. zw. dr hab. inż. Zbyszko Stojek z Politechniki Rzeszowskiej i prof. dr hab. inż. Mieczysław Zabawa z AGH.

Mgr inż. Piotr Strzelczyk, asystent w Zakładzie Mechaniki Płynów i Aerodynamiki Wydziału Budowy Maszyn i Lotnictwa uzyskał stopień naukowy doktora nauk technicznych w zakresie dyscypliny mechanika, nadany przez Radę Wydziału Inżynierii Mechanicznej i Robotyki Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie w dniu 19 grudnia 1997 roku. Temat rozprawy doktorskiej: "Charakterystyki przepływu w otoczeniu śmigła w strudze powietrza o niskiej turbulencji". Promotorem w przewodzie doktorskim był prof. dr hab. inż. Stanisław Gumuła z AGH. Recenzenci: prof. dr hab. inż. Jan Kiełbasa z Instytutu Mechaniki Górotworu PAN w Krakowie i dr hab. inż. Włodzimierz Kowalski, profesor AGH.

Bronisław Świder

Centralna Komisja Nagród przy Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji ponownie pod przewodnictwem Profesora Stanisława Kusia

Od ponad 30 lat są przyznawane nagrody za prace dyplomowe, doktorskie, habilitacyjne oraz publikacje z dziedziny architektury, budownictwa, geodezji i kartografii. W ubiegłym roku funkcję organizatora konkursu przejęło Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, gdyż w związku z reorganizacją administracji rządowej zostało zlikwidowane Ministerstwo Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa, dotychczasowy fundator nagród. Przyznawaniem nagród zajmuje się

Centralna Komisja Nagród, w której skład wchodzi około 20 specjalistów z poszczególnych branż.

Przez wiele lat, gdy patronem nagród było MGPIB, komisji tej przewodniczył **prof. dr hab. inż. Stanisław Kuś**. Nowy fundator również powierzył tę funkcję profesorowi Kusowi, wręczając mu nominację końcem ubiegłego roku.

Grzegorz Bajorek

Uzupelnienie

W numerze 12/97 "Gazety Politechniki" w artykule "Nagrody Rektora przyznane nauczycielom akademickim za osiągnięcia uzyskane w 1996 r." na s. 4 pominięto informację, że "Nagrody indywidualne II stopnia otrzymali" również:

- **dr hab. inż. Andrzej Sobkowiak, prof. nadzw. PRz** z Katedry Chemii Ogólnej i Elektrochemii za cykl prac opublikowanych w renomowanych czasopiśmie chemicznych na temat utleniania związków organicznych tlenem cząsteczkowym i wodorotlenkami w warunkach elektrochemicznych
- **dr inż. Władysław Zielecki** z Katedry Technologii Maszyn i Organizacji Produkcji za cykl publikacji z zakresu powierzchniowej obróbki umacniającej.

Za pominięcie przepraszam Pana Profesora i Pana Doktora oraz Czytelników.

Bronisław Świder - autor wykazu

Na prośbę Czytelników zamieszczamy fragment Regulaminu Uczelnianej Sieci Komputerowej Politechniki Rzeszowskiej (wprowadzonego Zarządzeniem Nr 28/97 Rektora Politechniki Rzeszowskiej z dnia 16 października 1997 roku).

Zasady korzystania z Uczelnianej Sieci Komputerowej

- Użytkownikiem Uczelnianej Sieci Komputerowej (USK) jest każda osoba korzystająca z komputera lub innego urządzenia USK Politechniki Rzeszowskiej, niezależnie od jego lokalizacji i sposobu włączenia.
- Użytkownicy USK mają obowiązek stosowania się do zaleceń Uczelnianego Centrum Informatycznego (UCI).
- Prawo korzystania z USK mają wyłącznie pracownicy Politechniki Rzeszowskiej oraz studenci w ramach zajęć dydaktycznych (projekt, praca dyplomowa).
- Udostępnianie konta osobom trzecim jest kategorycznie zabronione.
- Uczelniana Sieć Komputerowa może być wykorzystywana wyłącznie do celów naukowo-badawczych zgodnych z ustawą o szkolnictwie wyższym z dnia 12 września 1990 roku, przepisami wykonawczymi i statutem Politechniki Rzeszowskiej. Niedopuszczalne jest wykorzystywanie USK do celów komercyjnych lub prywatnych bez pisemnej zgody osób upoważnionych z kierownictwa Politechniki Rzeszowskiej.
- Konta użytkowników komputerów włączonych do USK są zakładane i usuwane na wniosek kierowników jednostek organizacyjnych i podlegają ścisłej ewidencji. Wzór Wniosku o założenie konta stanowi Załącznik do niniejszego Regulaminu.
- Użytkownicy kont USK mają obowiązek dbać o ochronę swoich zasobów. Konta użytkowników nie wykorzystywane przez okres 45 dni są automatycznie blokowane przez UCI. Odblokowanie konta będzie realizowane wyłącznie na podstawie nowego Wniosku o jego założenie.
- Użytkownik ma obowiązek nie rzadziej niż co 30 dni zmieniać hasło dostępu do konta USK.
- Użytkownik konta ponosi pełną odpowiedzialność (prawną i finansową) za jego wykorzystanie.
- Wykorzystanie zasobów USK przez studentów Politechniki Rzeszowskiej jest możliwe wyłącznie na podstawie specjalnie wydzielonego do tego celu sprzętu i za zgodą Rektora Politechniki Rzeszowskiej.

Przygotował do "Gazety Politechniki"
Jan Sieniawski

Uchwała Senatu Politechniki Rzeszowskiej

W dniu 20 listopada 1997 roku Senat Politechniki Rzeszowskiej podjął Uchwałę w sprawie rozszerzenia uprawnień do przyjęć na studia z pominięciem postępowania kwalifikacyjnego wobec laureatów olimpiad okręgowych. Stanowi ona nowelizację Uchwały Senatu PRz z dnia 28 listopada 1996 roku w sprawie szczegółowych zasad przyjmowania na studia laureatów olimpiad przedmiotowych stopnia centralnego. Jedynolity tekst uchwały drukujemy poniżej. Podajemy również wykaz olimpiad szczebla okręgowego, w których obsłudze uczestniczą nauczyciele akademicy naszej uczelni

Tekst jednolity Uchwały Senatu Politechniki Rzeszowskiej z dnia 28 listopada 1996 r. w sprawie szczegółowych zasad przyjmowania na studia laureatów i finalistów olimpiad przedmiotowych z uzupełnieniami wprowadzonymi Uchwałą Senatu Politechniki Rzeszowskiej z dnia 20 listopada 1997 r.

1. Na I rok studiów w latach akademickich 1998/1999 i 1999/2000 są przyjmowani w Politechnice Rzeszowskiej z pominięciem postępowania kwalifikacyjnego:

- laureaci i finaliści wszystkich olimpiad przedmiotowych szczebla centralnego zarejestrowanych przez Ministerstwo Edukacji Narodowej,
  - finaliści Ogólnopolskich Mistrzostw w Grach Matematycznych i Logicznych organizowanych przez Wydział Podstawowych Problemów Techniki Politechniki Wrocławskiej i Oddział Wrocławski Polskiego Towarzystwa Matematycznego,
  - laureaci olimpiad okręgowych (po 10 osób z każdej olimpiady lub półfinału) organizowanych w Makroregionie Polski Południowo-Wschodniej, tj.:
    - Olimpiady Wiedzy Elektrycznej i Elektronicznej,
    - Olimpiady Wiedzy i Umiejętności Budowlanych,
    - Olimpiady Chemicznej,
    - Olimpiady Matematycznej,
    - Olimpiady Fizycznej,
    - Olimpiady Wiedzy Technicznej,
    - półfinału Mistrzostw w Grach Matematycznych i Logicznych organizowanych w Rzeszowie przez Wydział Podstawowych Problemów Techniki Politechniki Wrocławskiej i Oddział Wrocławski Polskiego Towarzystwa Matematycznego (uprawnienia określone dla laureatów olimpiad okręgowych (półfinalistów) nie dotyczą kandydatów na kierunek zarządzania i marketingu w Politechnice Rzeszowskiej),
    - Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej (dotyczy kandydatów na kierunek zarządzanie i marketing),
  - kandydaci, którzy uzyskali świadectwo dojrzałości w systemie matury międzynarodowej.
2. Podstawą uzyskania uprawnień określonych w punkcie 1. jest dokument wydany przez:
- Główny Komitet organizacji olimpiady, mistrzostw,
  - Komitet Okręgowy (organizatora półfinału) olimpiady - mistrzostw, stwierdzający uzyskanie przez kandydata na studia tytułu laureata lub finalisty, lokaty (nr miejsca) w olimpiadzie okręgowej, półfinale,
  - dokument potwierdzający uzyskanie matury międzynarodowej.

3. Z uprawnień określonych w niniejszej Uchwale mogą korzystać laureaci i finaliści jeden raz - w roku uzyskania świadectwa dojrzałości lub w roku następnym, niezależnie od roku uzyskania tytułu laureata lub finalisty olimpiady. Absolwenci matur międzynarodowych - jeden raz, w roku uzyskania matury lub w roku następnym.

Udział pracowników Politechniki Rzeszowskiej w organizacji i obsłudze olimpiad przedmiotowych

Lp.	Nazwa olimpiady i adres Komitetu Okręgowego	Charakterystyka imprezy	Udział pracowników PRZ w organizacji i obsłudze imprezy	Wykaz nauczycieli akademickich PRZ zaangażowanych w organizację i obsługę olimpiady	Miejsce odbywania imprezy
1.	Olimpiada Wiedzy i Umiejętności Budowlanych Wydział Budownictwa i Inżynierii Środowiska PRZ Al. Powstańców Warszawy 6 35-959 Rzeszów	Olimpiada Ogólnopolska, której organizatorem jest Wydział Inżynierii Lądowej Politechniki Warszawskiej, rozgrywana w trzech etapach: zawody szkolne, zawody okręgowe, zawody centralne.	etap okręgowy	Wydział Budownictwa i Inżynierii Środowiska dr hab. inż. Bogusław Januszewski, prof. nadzw. PRZ dr inż. Jerzy Kerste dr inż. Marek Kolczuga dr inż. Lech Licholai mgr inż. Stefan Opaliński	Rzeszów jest siedzibą Komitetu Okręgowego i miejscem rozgrywania zawodów okręgowych.
2.	Olimpiada Wiedzy Elektrycznej i Elektronicznej Makroregionu Polski Południowo-Wschodniej W 1998 roku organizatorem olimpiady jest Zespół Szkół Elektrycznych w Nisku ul. Sandomierska 1 37-400 Nisko	Olimpiada obejmuje obszar Polski od Wałbrzycha do Lublina.	etap centralny	Wydział Elektryczny dr hab. inż. Jerzy Potencki, prof. nadzw. PRZ dr inż. Jan Mróz	Eliminacje centralne w sposób przechodni są organizowane co roku przez inny ośrodek: 1996 roku - Zespół Szkół Elektrycznych nr 1 w Krakowie, 1997 roku - Zespół Szkół Elektrycznych w Kielcach, 1998 roku - Zespół Szkół Elektrycznych w Nisku.
3.	Olimpiada Wiedzy Technicznej Komenda Chorągwi ZHP ul. Hetmańska 9 35-045 Rzeszów	Olimpiada pod nadzorem merytorycznym Komitetu Głównego z siedzibą w Muzeum Techniki w Warszawie jest rozgrywana na terenie całego kraju w 22 okręgach. Zawody są trzystopniowe: szkolne, okręgowe, centralne. Uczestnicy zawodów II i III stopnia występują w dwóch dowolnie wybranych grupach tematycznych: • mechaniczno-budowlanej, • elektryczno-elektronicznej.	etap okręgowy	Wydział Chemiczny dr hab. inż. Jan Kalembkiewicz, prof. nadzw. PRZ Wydział Elektryczny dr hab. inż. Jerzy Potencki, prof. nadzw. PRZ Wydział Budowy Maszyn i Lotnictwa dr inż. Zygmunt Cisek Katedra Fizyki dr Henryk Herba	Eliminacje okręgowe w Rzeszowie obejmują młodzież z województw: krośnieńskiego, przemyskiego, tarnobrzeskiego i rzeszowskiego. Olimpiada jest organizowana przez Chorągiew ZHP w Rzeszowie i CDP Rzeszów. Zawody odbywają się najczęściej w Politechnice Rzeszowskiej.
4.	Olimpiada Chemiczna Wydział Chemiczny Politechniki Rzeszowskiej Al. Powstańców Warszawy 6 35-959 Rzeszów	Organizatorem Głównym jest Komitet Główny Olimpiady Chemicznej w Warszawie przy Polskim Towarzystwie Chemicznym. Komitet Okręgowy działa przy Wydziale Chemicznym Politechniki Rzeszowskiej. Olimpiada Okręgowa organizuje zawody I i II stopnia.	etap okręgowy	Wydział Chemiczny prof. dr hab. Bolesław Fleszar dr hab. inż. Andrzej Sobkowiak, prof. nadzw. PRZ dr inż. Bronisława Nitka dr Janusz Pusz mgr inż. Dorota Nowak mgr inż. Anna Kuźniar	Zawody I i II stopnia odbywają się w Rzeszowie - Wydziale Chemicznym PRZ i obejmują uczniów średnich szkół województw: rzeszowskiego, krośnieńskiego, przemyskiego i tarnobrzeskiego.
5.	Międzynarodowe Mistrzostwa w Grach Matematycznych i Logicznych Organizatorem półfinału jest Katedra Matematyki Wydział Budowy Maszyn i Lotnictwa Politechniki Rzeszowskiej Al. Powstańców Warszawy 8 35-959 Rzeszów	Trzyetapowe eliminacje organizowane przez Wydział Podstawowych Problemów Techniki Politechniki Wrocławskiej i Oddział Wrocławski Polskiego Towarzystwa Matematycznego obejmujące: pierwszy wstępny etap, półfinały, finał krajowy, finał międzynarodowy w Paryżu.	półfinał regionalny	Wydział Budowy Maszyn i Lotnictwa dr hab. Antoni Pardała, prof. nadzw. PRZ mgr Andrzej Włoch mgr Dariusz Panek mgr Krzysztof Piejko mgr Waleria Miszuris dr inż. Zygmunt Cisek	Półfinał odbędzie się w Rzeszowie w Politechnice Rzeszowskiej, finał krajowy we Wrocławiu.
6.	Olimpiada Wiedzy Ekonomicznej Polskie Towarzystwo Ekonomiczne ul. Hetmańska 15 35-045 Rzeszów	Olimpiada Ogólnopolska organizowana przez Polskie Towarzystwo Ekonomiczne w Warszawie. Rozgrywana w trzech etapach: podstawowym (międzyszkolnym), regionalnym, centralnym.	regionalna	Wydział Zarządzania i Marketingu dr Krystyna Sieniawska dr Marek Mróz mgr inż. Danuta Hendzel mgr inż. Beata Hryń mgr Teresa Piecuch mgr Marta Szalańska mgr inż. Mirosław Sołtysiak mgr Janusz Strojny mgr inż. Dariusz Wyrwa	Okręg rzeszowski obejmuje młodzież z 4 województw: krośnieńskiego, przemyskiego, tarnobrzeskiego i rzeszowskiego. Zawody odbywają się w Rzeszowie.

Prorektor ds. Nauczania
dr hab. inż. Jan Kalembkiewicz, prof. nadzw. PRZ

Rodzinne kołędowanie po raz drugi

Wspólne, rodzinne kołędowanie zostało zorganizowane pod patronatem JM Rektora Politechniki Rzeszowskiej **prof. dr. hab. inż. Stanisława Kusia** w Klubie Studenckim "Plus" w dniu 8 stycznia 1998 roku. Organizatorem była "Gazeta Politechniki" z niestrudzoną Panią **mgr Martą Olejnik** - sekretarzem redakcji, Panem **prof. dr. hab. inż. Janem Sieniawskim** - redaktorem naczelnym "Gazety Politechniki" oraz Akademickie Radio "Centrum" z redaktorem naczelnym **mgr. Andrzejem Blahaczkiem**. "Wieczór kołęd" znakomicie prowadziła Pani mgr Marta Olejnik, która przygotowała dla wszystkich uczestników niespodziankę w postaci zbioru 35 najpiękniejszych kołęd pt. "Wieczór kołęd".

Uczestnicy wieczoru. Od prawej: prof. dr. hab. Jan Draus, prof. dr. hab. Stanisław Kopacz, dr. hab. Maria Kopacz, prof. nadzw. PRz, Pani Krystyna Kalembkiewicz, prof. dr. hab. inż. Stanisław Kuś, dr. hab. inż. Jan Kalembkiewicz, prof. nadzw. PRz (Fot. M. Misiakiewicz)

W "Wieczorze kołęd" udział wzięli: asystent Prezydenta Miasta Rzeszowa **mgr Robert Kochman**, wiceprezes Zarządu Radia Rzeszów **prof. dr. hab. Jan Draus**, ks. **prof. Zbigniew Bielaszko** z Wyższego Seminarium Duchownego, ks. **Władysław Pasiut** - proboszcz parafii p.w. Matki Bożej Salewskiej, dyrektorzy administracji WSP - **inż. Maciej Lipski** i **Filii UMCS** - **mgr inż. Jerzy Grad**. Kołędowały władze Politechniki Rzeszowskiej na czele z JM Rektorem **prof. Stanisławem Kusiem** ze współudziałem prorektorów - **profesorów PRz Romany E. Śliwy, Jana Kalembkiewicza i Jerzego Bajorka**, kołędowali nauczyciele akademicki, pracownicy i studenci Politechniki Rzeszowskiej. Drugi "Wieczór kołęd" miał niespodziewanie charakter międzynarodowy ze względu na uczestnictwo w nim studentów z Katolickiego Uniwersytetu w Kortrijk w Belgii - Pani **Vicky Vangheluwe** i Pana **Toma Vanduyfhuysa**.

Trudno wyobrazić sobie rodzinne kołędowanie bez "sily napędowej" tego wieczoru - Zespołu Pieśni i Tańca "Połonin", którego choreografem i kierownikiem artystycznym jest Pani **mgr inż. Alina Kościółek-Rusin**, była solistka i tancerka tego zespołu.

Niezwykle aktywny diabełek (czy raczej diabełkówna - nie diablica!), członkini "Połonin", okazał się diabełkiem postępowo-ugodowym i szybko został obłaskawiony przez ks. Proboszcza. Dowodem tego była wspólna fotografia wykonana jak zwykle przez niezawodnego fotografika Pana **Mariana Misiakiewicza**, również byłego członka "Połonin".

Znakomita i niepowtarzalna atmosfera, przeplatana występami "Połonin", wspólnym kołędowaniem i wzajemnymi życzeniami, towarzyszyła nam przez cały "Wieczór kołęd". Książd prof. Z. Bielaszko, składając życzenia w imieniu Rektora Wyższego Seminarium Duchownego w Rzeszowie i własnym, znakomicie uchwycił atmosferę tego wieczoru: "wieczór jedności w rodzinie". W życzeniach od ks. proboszcza W. Pasiuta przejawiała się troska o szersze włączenie problemów młodzieży akademickiej na łamy "Gazety Politechniki" ("Kącik Młodzieżowy"). Przedstawiciel władz miejskich **mgr R. Kochman** składał życzenia w imieniu Prezydenta Miasta Rzeszowa, a **prof. J. Sieniawski** odczytał życzenia przesłane przez **mgr. Zbigniewa Sieczkosia** - wojewodę rzeszowskiego Czytelnikom "Gazety Politechniki" i społeczności akademickiej PRz.

W programie "Wieczoru kołęd", oprócz śpiewania, była przewidziana przy lampce wina i ciasteczkach promocja "Gazety Politechniki" oraz dyskusja nad jej treścią, charakterem i rolą w środowisku akademickim Rzeszowa. Pan Rektor **prof. S. Kuś** mówił o perspektywach "Gazety Politechniki", której wkrótce "stuknie" pięćdziesiątka (ukazał się już numer 48). Wskazywał na konieczność większego zwrócenia uwagi na artykuły problemowe. Stwierdził, że "... mamy już PRASKE - MEDIATKO, które nie tak dawno się urodziło, a już wybiło się na niezależność".

"Wieczór kołęd" otwierają: sekretarz redakcji "Gazety Politechniki" mgr Marta Olejnik, redaktor naczelny "Gazety Politechniki" prof. dr. hab. inż. Jan Sieniawski (od lewej) i redaktor naczelny Akademickiego Radia "Centrum" mgr Andrzej Blahaczek (Fot. M. Misiakiewicz)

Nowością w tegorocznym "Wieczorze kołęd" były tańce ludowe w wykonaniu nie tylko "Połonin", ale i uczestników wieczoru na czele z Panią prorektor **R.E. Śliwą**. Pani mgr Marta Olejnik (która, moim zdaniem, za mało śpiewała) na zakończenie podziękowała wszystkim uczestnikom oraz autorom artykułów "Gazety Politechniki" i obiecała kontynuację spotkania tego typu w przyszłym roku. Brawami poparliśmy tę inicjatywę.

W czasie "Wieczoru kołęd" nad naszym zdrowiem i dobrym samopoczuciem czuwała Pani doktor **Romana Lechwacka-Skręć**, kierownik Przychodni Studenckiej.

Bank Depozytowo-Kredytowy S.A. II Oddział w Rzeszowie oraz Biuro Podróży "First Class" - to sponsorzy "Wieczoru kołęd".

Stanisław Kopacz

KONFERENCJA SAKON'97

Zakład Pojazdów Samochodowych i Silników Spalinowych Wydziału Budowy Maszyn i Lotnictwa Politechniki Rzeszowskiej od 1990 roku organizuje corocznie Międzynarodową Konferencję Naukową nt. "Metody obliczeniowe i badawcze w rozwoju pojazdów samochodowych i maszyn roboczych samojezdnych - SAKON". W konferencjach tych uczestniczą naukowcy, menedżerowie i praktycy z Ukrainy, a przede wszystkim z Uniwersytetu Transportu Ukrainy w Kijowie oraz Akademii Transportu Ukrainy - Zachodniego Centrum we Lwowie.

W dniach 24-26 września 1997 roku odbyła się VIII Konferencja SAKON'97.

Uczestnicy konferencji obradowali w Przecławiu k. Mielca. Podczas obrad plenarnych i w sekcjach tematycznych przedstawiono referaty o tematyce związanej z tendencjami rozwojowymi w budowie i eksploatacji pojazdów samochodowych oraz maszyn roboczych. Od dwóch lat poszerzono tematykę konferencji o zagadnienia zarządzania i marketingu w transporcie samochodowym, obejmując w ten sposób kompleksowo sprawy motoryzacyjne. Z tego zakresu zaprezentowano kilka referatów o kształtowaniu rynku samochodów osobowych i uwarunkowaniach społecznych struktury popytu.

Wśród gości byli obecni przedstawiciele uczelni akademickich oraz branży motoryzacyjnej: **prof. dr. hab. inż. Mikołaj Biliakowicz** i **prof. dr. hab. inż. Siergiej Andrusienko** (Uniwersytet Transportu Ukrainy w Kijowie); **dr inż. Władimir**

Tracz, doc. dr inż. Igor Duma, doc. dr inż. Iwan Korkuna (Akademia Transportu Ukrainy - Zachodnie Centrum). Krajowy przemysł motoryzacyjny reprezentowali: **mgr inż. Jan Studnicki** (Wytwórnia Silników "PZL Mielec"), **inż. Stanisław Krawczyk** (Wytwórnia Aparatury Wtryskowej "PZL Mielec") oraz **mgr inż. Stanisław Oleksy** (Dział Badań Silników DAEWOO-FSO Warszawa).

W konferencji uczestniczył także **dr inż. Richard D. Atkins** z British Internal Combustion Engines Research Institut (Anglia), z którym Zakład Pojazdów Samochodowych i Silników Spalinowych współpracuje w zakresie konsultacji badań trwałościowych silników samochodowych.

W konferencji wzięło udział 25 gości z zagranicy i 43 z kraju. W czasie dwudniowych obrad wygłoszono na sesji plenarnej i sesjach tematycznych 39 referatów. Oprócz prac teoretycznych i eksperymentalnych przedstawiono interesujące wyniki zagadnień przemysłowych i eksploatacyjnych. W gronie naukowców i praktyków inspirowało to do dyskusji i wymiany poglądów.

Uczestnicy konferencji zwiedzili Wytwornię Silników "PZL Mielec".

Organizatorzy spotkania naukowego pragną podziękować Komitetowi Badań Naukowych oraz sponsorom, a szczególnie Wytwórni Silników "PZL Mielec" oraz Firmie GALMOT-PEUGEOT z Rzeszowa za udzieloną pomoc finansową.

Kazimierz Lejda

SEMINARIUM Technika oświetleniowa

W dniach od 26 do 28 listopada 1997 roku w Zakładzie Energoelektroniki i Elektroenergetyki Wydziału Elektrycznego odbyło się seminarium naukowe nt. "Najnowsze rozwiązania w technice oświetleniowej". Seminarium zorganizowano pod patronatem **prof. Wojciecha Żagana** z Politechniki Warszawskiej i firmy Philips Lighting Poland S.A. Składało się z trzech części.

W pierwszej części naukowo-badawczej wygłoszono referaty dotyczące badań najnowszej generacji lamp fluorescencyjnych (światłówek) TL5. Udział w niej wzięli pracownicy naukowo-dydaktyczni oraz projektanci i architekci z regionu zajmujący się techniką oświetleniową.

Druga część, naukowo-techniczna dotyczyła prezentacji najnowszych układów sterowania lamp wyładowczych, zastosowań światłowodów w technice świetlnej i projektowania oświetlenia zewnętrznego. Była prowadzona przede wszystkim przez przedstawicieli firmy Philips - Panów **Radosława**

Zablockiego i **Andrzeja Wiórka**, a wzięli w niej udział nauczyciele akademicki i studenci Wydziału Elektrycznego oraz projektanci z biur projektowych Rzeszowa.

W trzeciej części, pod nazwą "Warsztaty projektowe", prowadzonej przez przedstawicieli firmy Philips, zaprezentowano najnowszą wersję programu CALCULUX, służącego do projektowania oświetlenia elektrycznego. Program CALCULUX jest obecnie podstawowym narzędziem informatycznym wykorzystywanym w procesie dydaktycznym w pracowni projektowania instalacji oświetleniowych. Słuchaczami byli również nauczyciele akademicki i studenci oraz projektanci.

Kolejne spotkanie seminaryjne w Zakładzie Energoelektroniki i Elektroenergetyki zostało wzbogacone nowymi formami i treściami. Szczególnie na uwagę zasługuje pomoc przedstawiciela rzeszowskiej firmy elektrycznej AMPLI - Pana **Jana Szwejki** w przygotowaniach seminarium.

Kazimierz Buczek

SEMINARIUM Mieszanki poliolefin o dużej chłonności napętniaczy

W dniu 4 grudnia 1997 roku przebywał na Wydziale Chemicznym **prof. dr Andrzej P. Płochocki**, znany specjalista w dziedzinie reometrii stopionych polimerów oraz modelowania procesów komponowania mieszanek i napętniania polimerów. Profesor Płochocki ukończył Wydział Chemiczny Politechniki Warszawskiej, pracował w Instytucie Tworzyw Sztucznych w Warszawie, gdzie kierował pracownią, będąc jednocześnie członkiem grupy roboczej reologii polimerów przy Międzyna-

rodowej Unii Chemii Teoretycznej i Stosowanej (IUPAC). W 1981 roku wyjechał do Uniwersytetu w Knoxville (Tennessee, USA) i od tego momentu pracował w USA w kilku uczelniach. Przez ostatnich kilka lat pracował na stanowisku profesora w Wydziale Inżynierii Chemicznej Stevens Institute of Hoboken (New Jersey). Profesor Płochocki jest autorem kilku rozdziałów książek dotyczących reologii polimerów i ich mieszanek, kilkudziesięciu artykułów naukowych opubliko-

wanych w międzynarodowych czasopiśmie, patentów. Jest także członkiem honorowym kilku i zwyczajnym kilkunastu narodowych towarzystw reologicznych. W Politechnice Rzeszowskiej był gościem dziekana Wydziału Chemicznego **dr. hab. inż. Mieczysława Kucharskiego, prof. nadzw. PRz.** Wygłosił wykład "Mieszanki poliolefin o dużej chłonności napelniaczy" na seminarium, w którym wzięli udział pracownicy i studenci Wydziału Chemicznego oraz przedstawiciele rzeszowskich przedsiębiorstw "Zelmer" i "Polimarky", zajmujących się przetwórstwem tworzyw sztucznych.

Profesor Płochocki przekazał ze swych prywatnych zbiorów kilkadziesiąt roczników amerykańskich czasopism z dziedziny inżynierii chemicznej (*AIChE, Chem. Eng. Progress*) i nauki o polimerach (*Macromolecules, Engg. Polymer Sci., Plastic Techn., Modern Plastic Int.* itp.), które wzbogaciły księgozbiór Zakładów: Technologii Tworzyw Sztucznych, Technologii i Materiałoznawstwa Chemicznego, a także Inżynierii i Sterowania Procesami Chemicznymi. Wszyscy obdarowani przekazują ofiarodawcy - Panu Profesorowi Andrzejowi P. Płochockiemu swoje serdeczne podziękowania.

Maciej Heneczowski

KONFERENCJA

Człowiek w procesie gospodarowania

W dniach 11-12 grudnia 1997 roku w Politechnice Rzeszowskiej odbyła się I Ogólnopolska Konferencja Naukowa nt. "Człowiek w procesie gospodarowania" zorganizowana przez Zakład Organizacji i Zarządzania oraz Zakład Nauk Humanistycznych Wydziału Zarządzania i Marketingu Politechniki Rzeszowskiej.

Otwarcie I Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej "Człowiek w procesie gospodarowania". Przemawia JM Rektor PRz, prof. dr hab. inż. Stanisław Kuś. Po prawej: dr hab. Kazimierz Jaremczuk, prof. nadzw. PRz - przewodniczący konferencji (Fot. M. Misiakiewicz)

W czasie obrad plenarnych, które zainaugurowali **prof. dr hab. inż. Stanisław Kuś**, rektor Politechniki Rzeszowskiej oraz **dr hab. Kazimierz Jaremczuk, prof. nadzw. PRz** - przewodniczący konferencji, wygłoszono referaty:

- "Aksjologia gospodarowania" - **prof. dr hab. Maria Gołaszewska**,
  - "Obecność etyki" - **prof. dr hab. Jan Pawlica**,
  - "Technokratyczna i humanistyczna orientacja w procesie rozwoju" - **dr hab. Kazimierz Jaremczuk, prof. nadzw. PRz**,
  - "Oblicza racjonalności gospodarowania" - **prof. dr hab. Grażyna Musiał**,
  - "Aspekty etyczne w procesach gospodarczych według nauczania Jana Pawła II" - **ks. dr Andrzej Garbarz**.
- Uczestnicy konferencji po zakończeniu sesji plenarnej obradowali w dwóch sekcjach:

- A. Człowiek w procesie zarządzania,
- B. Kulturowe i ekonomiczne determinanty przedsiębiorstwa.

W konferencji wzięli udział naukowcy Uniwersytetu Jagiellońskiego, Akademii Ekonomicznej w Katowicach i Wrocławiu, Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej - Filia w Rzeszowie, Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Rzeszowie, Wyższego Seminarium Duchownego w Rzeszowie oraz Politechniki Rzeszowskiej, a także przedstawiciele przedsiębiorstw, banków i studenci naszej uczelni.

Uczestnicy zapoznali się z pięknem Ziemi Rzeszowskiej zwiedzili Zamek w Łańcucie i Bazylikę oo. Bernardynów w Leżajsku, gdzie wysłuchali koncertu organowego.

Kazimierz Jaremczuk

Seminaria Wydziału Chemicznego w roku akademickim 1997/1998

- luty 1998 r. - mgr inż. Mariusz Oleksy: "Tiksotropowe kompozycje żywic poliestrowych o wydłużonej trwałości"
  - marzec 1998 r. - prof. zw. dr hab. inż. Zdzisław Hippe: "Z badań nad nowymi algorytmami i metodami formalizacji i przetwarzania wiedzy dziedzinowo zorientowanej"
  - kwiecień 1998 r. - mgr inż. Dorota Antos: "Dynamika preparatywnej kolumny chromatograficznej"
  - maj 1998 r. - dr inż. Renata Lubczak: "Samorzutne przemiany niektórych uretanoestrów"
  - maj 1998 r. - mgr inż. Bogdan Papciak: "Badania wpływu elektrolitów na ekstrakcję kwasów karboksylowych w układach kationowymiennych"
  - czerwiec 1998 r. - dr hab. inż. Andrzej Sobkowiak, prof. nadzw. PRz: "Odczynnik Fentona - nie rozwiązana od lat zagadka"
  - czerwiec 1998 r. - mgr inż. Dorota Nowak: "Kompleksy niektórych jonów lantanowców z kwasem kwercetyno-5-sulfonowym (QSA)"
- Seminaria odbywają się w pierwszy czwartek miesiąca o godz. 13¹⁰. W miesiącach, w których zaplanowano dwa seminary, będą się one odbywać w pierwszy i trzeci czwartek miesiąca.

Cecylia Heneczowska

Koncert w Filharmonii

Mikołaj w towarzystwie śnieżynek rozdaje dzieciom prezenty (Fot. M. Zych)

"**Studenci dzieciom**" - to tytuł koncertu gwiazdkowego, który odbył się w Filharmonii Rzeszowskiej 3 grudnia 1997 roku. Imprezę zorganizowano z myślą o dzieciach specjalnej troski, wychowankach domów dziecka oraz małych mieszkańcach gmin Borowa i Czermin zniszczonych wskutek letniej powodzi.

Na zaproszenie organizatorów koncertu do gmachu Filharmonii przybyła grupa 350 dzieci z tych terenów. W towarzystwie opiekunów oraz rówieśników z Rzeszowa młodzież obejrzała program artystyczny obejmujący przekrój polskiego folkloru taneczno-muzycznego, a punktem kulminacyjnym wieczoru było wręczenie mikołajkowych prezentów. Twarze maluchów, których dzieciństwo nie jest przecież wolne od trosk, promieniały radością. To najpiękniejszy dowód

uznania dla Wszystkich, dzięki którym koncert doszedł do skutku. Radosna atmosfera spotkania z pewnością na długo pozostanie w pamięci dzieciaków.

Koncert, nad którym mecenat sprawowali Minister Kultury i Sztuki, Ministerstwo Edukacji Narodowej oraz Wojewoda Rzeszowski, został przygotowany ze współudziałem: Polskiego Akademickiego Stowarzyszenia Folklorystycznego, Studentckiego Zespołu Pieśni i Tańca "Połoniny" (PRz), Studen-

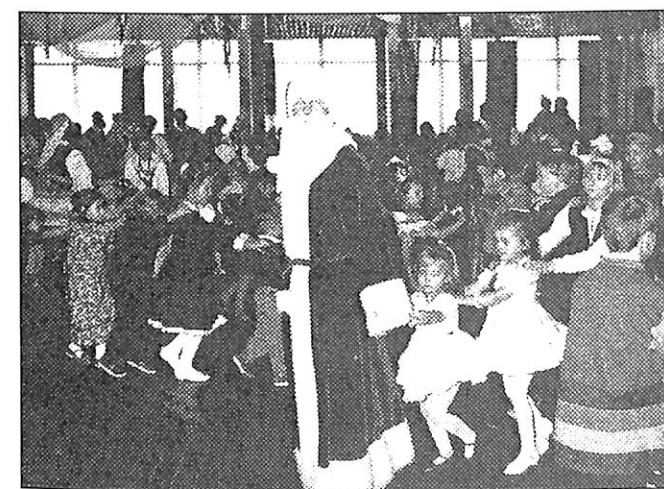

Tańce rzeszowskie w wykonaniu "Połoniny" (Fot. M. Zych)

kiego Zespołu Pieśni i Tańca "Resovia Saltans" (WSP), Teatru Tańca Polskiego "Wisłok" (Filia UMCS) oraz Domu Kultury "GAMBIT" - WSK.

Marcin Zych

Zabawa karnawałowa naszych maluchów

Bawimy się wesoło (Fot. M. Misiakiewicz)

Dział Spraw Osobowych i Socjalnych, z okazji Nowego 1998 Roku, zorganizował w stołówce studenckiej Politechniki Rzeszowskiej w dniu 11 stycznia 1998 roku doroczną zabawę karnawałową dla dzieci pracowników naszej uczelni.

W trakcie sympatycznego i przebiegającego w miłej, serdecznej atmosferze balu dzieci otrzymały paczki ze słodyczkami i - w formie poczęstunku - ciastka oraz napoje. Zabawa, w której wzięło udział 432 dzieci, była połączona z wieloma atrakcjami. Przeprowadzono dużo konkursów i zabaw, a za najlepsze odpowiedzi były wręczone drobne upominki. Do tańca przygrywał Studencki Zespół Pieśni i Tańca Politechniki Rzeszowskiej "Połoniny". Szczególną atrakcją zabawy było przedstawienie "Przygody Kubusia i Ancymona" w wykonaniu aktorów teatryku "Bajlandia".

Włodzimierz Ptak

Info Kurier Samorządu Studentów

Adres Samorządu Studentów PRz: DS "Promień" ul. Akademicka 1, pok. 11

III Targi Pracy'98 Politechniki Rzeszowskiej

Samorząd Studentów Politechniki Rzeszowskiej organizuje w uczelni III Targi Pracy. W poprzednich edycjach tej imprezy uczestniczyło trzydzieści pięć firm, a około dwustu absolwentów podpisało umowę o pracę.

Tegoroczne Targi Pracy odbędą się 1-2 kwietnia 1998 roku. Patronem prasowym jest "Gazeta Wyborcza", radiowym zaś Akademickie Radio "Centrum". Sposób organizacji tego przedsięwzięcia będzie podobny do organizacji poprzednich lat, z tym że przewidywany zasięg imprezy jest znacznie większy.

Organizatorzy III Targów Pracy mają nadzieję, że w tym roku firmy podejną do tego przedsięwzięcia z większą ufnością z tego względu, że nie jest to impreza organizowana pierwszy raz. Do udziału zaproszono duże, renomowane firmy, ale i małe przedsiębiorstwa potrzebujące wszechstronnie wykształconych pracowników.

Firmom organizatorzy mogą zaoferować przede wszystkim prezentację firmy nie tylko jako źródła dochodu, ale także miejsca, gdzie można się rozwijać, realizować własne pomysły, kreować osobowość. Inną korzyścią jest możliwość pozyskania młodych, przedsiębiorczych i wykształconych pracowników oraz reklama i promocja firmy. Nie bez znaczenia jest również fakt, że Rejonowy Urząd Pracy w Rzeszowie zagwarantował (dla pierwszych stu osób) firmie uczestniczącej w III Targach Pracy, która zatrudni naszego absolwenta, dwunastomiesięczną, częściową refundację zarobków.

Firmy biorące udział w imprezie będą mogły skorzystać ze specjalnych rabatów przy wykupie reklamy w "Gazecie Wyborczej" (50%) i Akademickim Radiu "Centrum" (30%).

Nie można również zapomnieć o korzyściach dla studentów, którzy w trakcie nie zobowiązującej rozmowy z reprezentantami firm będą mogli zapoznać się z potrzebami i wymaganiami rynku pracy w naszym regionie, oraz przede wszystkim dla absolwentów, którzy dzięki spotkaniu z potencjalnymi pracodawcami będą mieli ułatwiony start zawodowy i możliwość konfrontacji wiedzy teoretycznej z praktyką. Liczne seminaria i wykłady podczas targów dają możliwość nauki aktywnej formy poszukiwania pracy.

Wszelkie sugestie i propozycje mogące pomóc lub usprawnić proces organizacji prosimy kierować pod adresem:

**Biuro Organizacyjne
III Targów Pracy'98 PRz
ul. Akademicka 1 pok. 23
35-084 Rzeszów
tel. 625-406 wew. 661, fax 85-420-83**

Gosia Kielkowska

Pobyt studentów EMES w Uniwersytecie w Göttingen

Uniwersytet w Göttingen w dniach 21-28 listopada 1997 roku odwiedziło dziewięciu studentów Wydziału Budowy Maszyn i Lotnictwa (EMES) pod opieką dwóch lektorek ze Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych - mgr **Ilony Majkowskiej** i mgr **Dagmary Czekalskiej**. Pobyt obejmował sześć pełnych dni. Głównym celem wyjazdu było uczestnictwo studentów w wykładach i zajęciach z przedmiotów ściśle związanych z ich kierunkiem studiów, prowadzonych przez niemieckich wykładowców. Cel ten został osiągnięty, studenci wzięli udział w cyklu wykładów, m.in. z mechaniki, metaloznawstwa, matematyki. Udział w tych zajęciach przyniósł nie tylko korzyści merytoryczne, ale także językowe. Studenci mieli tym samym okazję skonfrontować poziom swojej znajomości języka niemieckiego z realiami uczenia się w języku obcym. Aktywne uczestnictwo w życiu codziennym Niemców, potrzeba porozumiewania się w rozmaitych sytuacjach podniosły poziom językowy grupy. Studenci wykazali się sporą sa-

modzielnością językową i sprostali wielu zadaniom dnia codziennego w uczelni i w komunikacji ogólnej w języku niemieckim. Podsumowując należy stwierdzić, że cel wyjazdu został spełniony w stopniu zadowalającym.

Szczególne podziękowania za życzliwe i zaangażowane poparcie naszego projektu składamy JM Rektorowi, **prof. dr. hab. inż. Stanisławowi Kusiowi**, dziekanowi Wydziału Budowy Maszyn i Lotnictwa **dr. hab. inż. Tadeuszowi Markowskiemu**, **prof. nadzw. PRz i last but not least** naszemu Szefowi, kierownikowi Studium PNJO, Panu **mgr. Jerzemu Czyżowskiemu**. Starania tych osób umożliwiły bowiem całe przedsięwzięcie będące nie tylko wycieczką, ale także „próbą sił” studentów EMES w zajęciach w języku niemieckim. To bardzo ważne w obliczu możliwości podjęcia przez nich studiów cząstkowych na uczelniach w RFN.

Ilona Majkowska

Zarząd Samorządu Studentów PRz w nowym składzie

W dniu 8 grudnia 1997 roku odbyły się wybory Zarządu Samorządu Studentów Politechniki Rzeszowskiej. Wybrano Zarząd w osobach:

- przewodniczący:
 Krzysztof Matłok - IV EDE
 zastępcy przewodniczącego:
 Michał Stawidło - IV SD
 Jarosław Szaro - IV EDE
 Jan Oleniacz - III CD

- członkowie Zarządu:
 Agnieszka Jaracz - II CD
 Daniel Kozdęba - III MDZ
 Piotr Cymbala - IV SD
 Piotr Gruchlik - II ED

Jan Sieniawski

Podziękowania dla Akademickiego Radia "Centrum"

W imieniu Rady Pedagogicznej, Rady Rodziców i uczniów Zespołu Szkół Specjalnych w Rzeszowie składam serdeczne podziękowanie za zorganizowanie imprezy mikołajkowej w naszej szkole.

Pomoc Państwa została przyjęta jako "dar serca" i przysporzyła radości dzieciom specjalnej troski. Miała nie tylko wymiar materialny, gdyż odebraliśmy ją jako przejaw zrozumienia i życzliwości Państwa wobec naszych uczniów.

Mamy nadzieję, że zostaniecie Państwo firmą, która zawsze będzie otwarta na problemy dzieci niepełnosprawnych.

Audycja w Radio "Centrum" wzbudziła zainteresowanie społeczności szkolnej.

Łączymy wyrazy szacunku i życzenia wszelkiej pomyślności.

Z poważaniem

Wicedyrektor Zespołu Szkół Specjalnych w Rzeszowie
mgr Ewa Środoń

Z wyrazami wdzięczności

Dyrektor Szkoły Podstawowej im. T. Kościuszki w Glinach Małych
mgr Danuta Żelazko

Ramowy program Akademickiego Radia "Centrum" od 17 stycznia 1998 roku

SERWIS INFORMACYJNY BBC - od 6.00 do 23.00 co godzinę
 DZIENNIK REGIONALNY - 12.30, 18.30
 POGODA - od 9.00 do 19.00 co 2 godziny
 INFORMACJE KULTURALNE - 9.15, 13.15, 16.15
 GIELDA PRACY - 10.45, 13.45, 17.45
 KURSY WALUT - 9.30, 13.30, 15.30
 POWER PLAY - od 7.05-19.05 co 2 godziny
 DINO PLAY - 10.00, 14.00, 18.00
 LONG PLAY - 8.00, 12.00, 16.00

poniedziałek

6.00 Radio Budzik
 9.00 Tu Radio "Centrum" - regionalny program muzyczno-informacyjny
 14.00 Radioaktywni - program publicystyczno-rozrywkowy
 19.00 Machoteka - pop magazyn
 21.00 Underground - audycja muzyczna
 24.00 Bimbala

wtorek

6.00 Radio Budzik
 9.00 Tu Radio "Centrum" - regionalny program muzyczno-informacyjny
 14.00 Radioaktywni - program publicystyczno-rozrywkowy
 19.00 Alternatywny Magazyn Muzyczny
 21.00 Radioniebieskieoczytelny - niezależna scena polska
 24.00 Bimbala

środa

6.00 Radio Budzik
 9.00 Tu Radio "Centrum" - regionalny program muzyczno-informacyjny
 14.00 Radioaktywni - program publicystyczno-rozrywkowy
 19.00 Déjà Vu - magazyn kulturalny
 22.00 Soundtrack - magazyn muzyki filmowej
 24.00 Bimbala

czwartek

6.00 Radio Budzik
 9.00 Tu Radio "Centrum" - regionalny program muzyczno-informacyjny
 14.00 Radioaktywni - program publicystyczno-rozrywkowy

19.00 NasTroje - pop magazyn
 21.00 EpiCentrum - audycja muzyczna
 24.00 Bimbala

piątek

6.00 Radio Budzik
 9.00 Tu Radio "Centrum" - regionalny program muzyczno-informacyjny
 14.00 Radioaktywni - program publicystyczno-rozrywkowy
 19.00 Wydarzenia - magazyn publicystyczny
 21.00 Radio KJDR
 23.00 Grolsch Jazz Club
 24.00 Technokracja - audycja muzyki techno, rave i house
 02.00 Bimbala

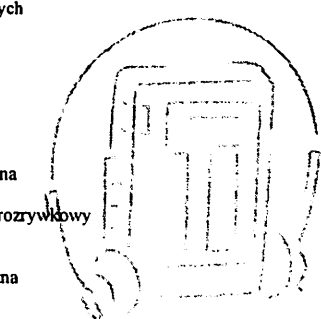
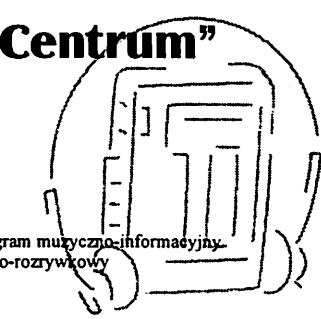
SERWIS INFORMACYJNY BBC - od 8.00 do 23.00 co godzinę

sobota

8.00 Kacze Radio - magazyn rozrywkowy
 11.00 Centrusiowe Studio
 12.00 Polska Lista Przebojów
 15.00 Newslandia - kraina nowości muzycznych
 19.00 Klasyka Krocka - rock magazyn
 21.00 Prywatka z Radiem "Centrum"
 02.00 Bimbala

niedziela

8.00 Włóczykij - magazyn turystyczny
 11.00 Zielona Strefa - magazyn ekologiczny
 13.00 Zderzak - magazyn motoryzacyjny
 14.00 Centralnie po polsku - audycja muzyczna
 16.00 60 na 70 - audycja muzyczna
 17.00 Ptasiaradio - magazyn publicystyczno-rozrywkowy
 18.00 Hit Lista - radiowa lista przebojów
 21.00 W Centrum Sportu
 22.00 Muzyka z marginesu - audycja muzyczna
 24.00 Bimbala

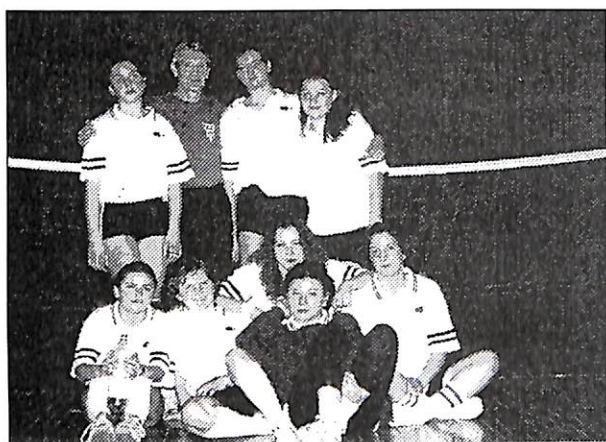
Ruszajmy się

Sport Akademicki

Turniej międzyuczelniany piłki siatkowej

W dniu 8 grudnia 1997 roku w hali sportowej Politechniki Rzeszowskiej Klub Uczelniany Akademickiego Związku Sportowego zorganizował **mikołajkowy turniej piłki siatkowej**, w którym zmierzyły się reprezentantki UMCS, WSP, AR i PRz. Mecze rozegrano systemem "każdy z każdym", z tą jednak "drobną" różnicą, iż grano na czas.

Miłą niespodzianką sprawiły reprezentantki Politechniki (pod wodzą trenera **mgr. Stanisława Kołodzieja**), które po niezwykle zaciętych pojedynkach wywalczyły pierwszą lokatę.

Drużyna ze swoim trenerem (Fot. M. Sobczuk)

Nasze reprezentantki wystąpiły w składzie:

- Agnieszka Banach - II MDL
- Małgorzata Golonka - I ZD
- Agnieszka Janucik - III MDL
- Joanna Hydzik - II ED
- Anna Korzyńska - I ZD
- Agnieszka Nikolas - I ZD
- Agnieszka Piwowar - II ZD
- Joanna Senczyszyn - II CD
- Estera Sławińska - III MDL
- Marta Szczecin - II ZD
- Agnieszka Szpunar - III ZD

A oto jak przedstawiała się ich droga ku zwycięstwu:

PRz-UMCS - 19 : 6

PRz-AR - 14 : 7

PRz-WSP - 12 : 7.

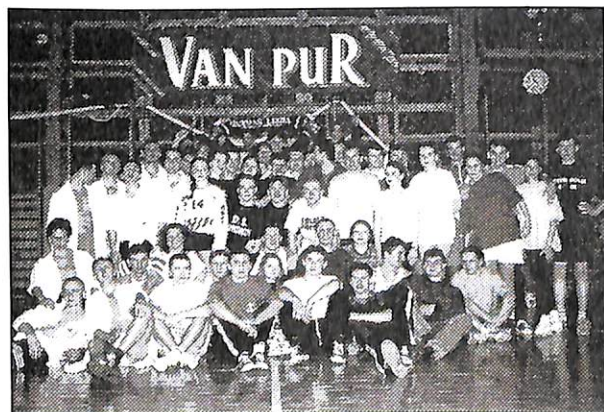
Marek Kawa

Mikołajkowy turniej akademików

Po raz pierwszy od kilku lat w turnieju wzięły udział drużyny reprezentujące wszystkie akademiki, tj. "Akapit", "Arkus", "Ikar", "Nestor", "Pingwin" i "Promień".

Program zawodów był bardzo urozmaicony. Oprócz konkurencji sportowo-zręcznościowych (przeciąganie liny, tor przeszkód, slalom rowerowy, rzut łotkami do tarczy) drużyny mogły wykazać się również zdolnościami manualnymi, portretując (na czas) prezesa KU AZS Politechniki Rzeszowskiej mgr. Stanisława Kołodzieja.

Wszystkie drużyny otrzymały z rąk Prezesa nagrody w postaci piwa (ufundowanego przez Browar "Van Pur"), a dodatkowo drużyna DS "Akapit", występująca w składzie: Dobrosława Wrońska,

Hala sportowa Politechniki Rzeszowskiej - turniej akademików (Fot. M. Sobczuk)

Barbara Jagoda, Marcin Szmyd, Marek Żegleń, Waldemar Wyszyski, Artur Mądro, Andrzej Bober, Witold Dąbek - kapitan, za zajęcie pierwszego miejsca została nagrodzona pucharem przechodnim oraz okolicznościowymi koszulkami ufundowanymi przez Samorząd Studentów PRz. W imieniu Samorządu nagrody wręczał Krzysztof Matłok - przewodniczący.

W trakcie turnieju nie zapomniano również o licznie zgromadzonej publiczności, dla której "JOMADO" przygotowała słodycze.

Marek Kawa

Autorzy tekstów

dr inż. Grzegorz Bajorek

dr hab. inż. Kazimierz Buczek,
prof. nadzw. PRz

dr inż. Cecylia Heneczowska

dr inż. Maciej Heneczowski

dr hab. inż. Bogusław Januszewski,
prof. nadzw. PRz

dr hab. Kazimierz Jaremczuk,
prof. nadzw. PRz

Marek Kawa

Małgorzata Kielkowska

prof. dr hab. Stanisław Kopacz

dr hab. inż. Kazimierz Lejda,
prof. nadzw. PRz

mgr Ilona Majkowska

dr hab. inż. Tadeusz Markowski,
prof. nadzw. PRz

Jakub Nocko

Włodzimierz Ptak

prof. dr hab. inż. Jan Sieniawski

dr hab. inż. Andrzej Sobkowiak,
prof. nadzw. PRz

mgr inż. Bronisław Świder

mgr inż. Marcin Zych

**Gazeta
Politechniki**

Zespół redakcyjny

Grzegorz Bajorek

Wiesława Bober

Ewa Dziuban

Cecylia Heneczowska

Małgorzata Kielkowska

Krystyna Ładoś

Krzysztof Matłok

Barbara Mazewska

Alicja Mieszkowicz-Rolka

Marta Olejnik

(sekretarz redakcji)

Jan Sieniawski

(redaktor naczelny)

Bronisław Świder

Skład i tamarie

Joanna Miłkuła

Oficyna Wydawnicza Politechniki Rzeszowskiej

Adres Redakcji

Politechnika Rzeszowska

ul. W. Pola 2, bud. A

pok. 105, tel. 62-54-06, w. 255

Wydawca

Oficyna Wydawnicza

Politechniki Rzeszowskiej

im. Ignacego Łukasiewicza

35-959 Rzeszów

ul. W. Pola 2

Druk

Zakład Poligrafii PRz

zam. 26/98

ISSN 1232-7832

Redakcja zastrzega sobie prawo skracania i opracowywania artykułów oraz zmiany ich tytułów.

Nakład: 500 egz.

Cena: 1,50 zł